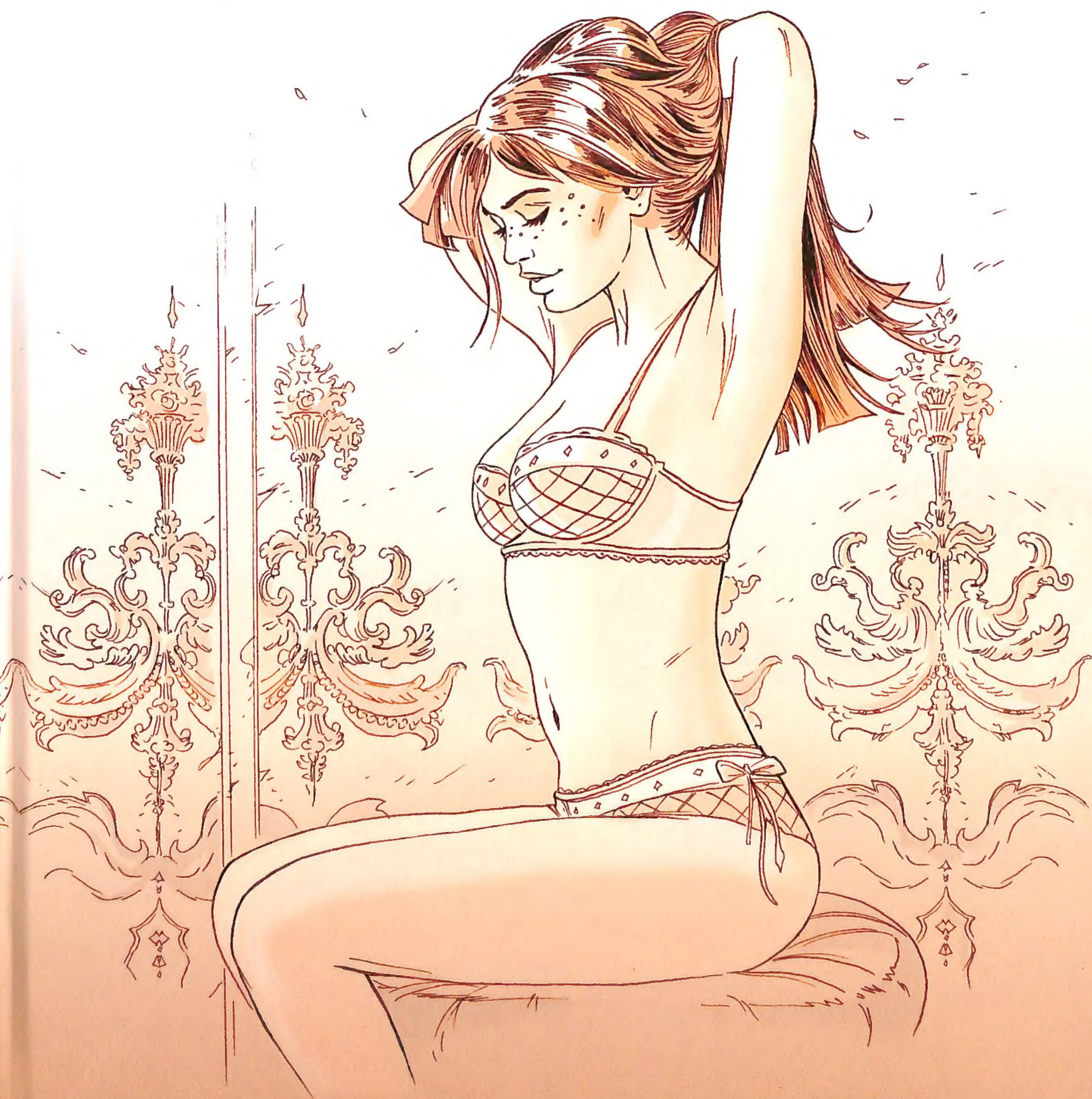
ACHTER DE SCHERMEN VAN

EEN NACHT IN ROME

Illustraties van en interview met **Jim**

ACHTER DE SCHERMEN VAN
EEN NACHT IN ROME

D/2016/10295/3
ISBN: 9789085524021

Distributie: Stribbelstrips, Hamont-Achel

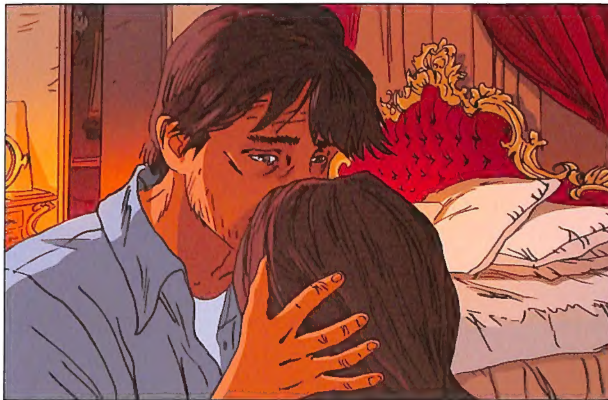
Saga Uitgaven
Berkenhagestraat 77
B-8210 Zedelgem

www.sagauitgaven.be

ACHTER DE SCHERMEN VAN

EEN NACHT IN ROME

Illustraties van en interview met Jim

Interview door Aurélien Ducoudray

"Als we de liefde bedrijven, zet ik mijn bril af
omdat ik bang ben haar pijn te doen.
Mijn trouwring doe ik niet af en ik vraag me af
of zij die enkele millimeter metaal op haar huid
voelt wanneer ik haar streel."

Diane Brasseur – *Les fidélités*

Aurélien Ducoudray

Aurélien, in 1973 geboren in Châteauroux en afgestudeerd in economie, bedreef alle soorten journalisitiek. Als persfotograaf, redacteur-journalist voor de geschreven pers en reporter-journalist voor televisie maakte hij talloze documentaires. Door een schrijfstage stripscenario's in Blois ontmoette hij scenarist Luc Brunschwig en werd zelf ook stripscenarist. Hij won vele prijzen en kreeg een speciale vermelding van het festival van Angoulême...

"Op het festival van Saint-Malo in 2013 gaf Hervé Richez, collectiedirecteur van Grand Angle (uitgeverij Bamboo), me deel 2 van Een Nacht in Rome en zei me: 'Hier, lees dit. Dit soort verhaal is helemaal voor jou!' Als men me over het algemeen zegt dat dit 'helemaal iets voor mij is', heb ik bij voorhand mijn reserves... De verleidelijke cover, het ondeugende pruillipje, oké, goed, ik kan niet zeggen dat het me tegenstond, maar goed, het had wel iets voor adolescenten... Ik open het album en ik viel op pagina 19 op een wat ruigere kerel die, voordat hij naar de jonge vrouw op de cover gaat, de tijd neemt om een deo te kopen... Domweg een deodorant, een stick waar we er allen een van hebben... Wie is die gast die de tijd neemt om een goedkoop (we zijn bovendien niet zeker of hij ervoor betaalt!) luchtje op te doen terwijl er in een hotelkamer een hete meid op hem wacht? Mja... Dit is in feite wel iets voor mij, ja... Heu, zeg Hervé... Mag ik deel 1 ook meenemen?"

Aurélien Ducoudray

EEN NACHT IN ROME

Een mogelijke liefde...

Aurélien: Elke scenarist heeft zijn trucjes, zijn verlangens, zijn favoriete plekjes om na te denken en er zijn ideeën te vinden (sommigen nemen zoals Woody Allen meerdere douches per dag...), maar hoe kwam bij jou het idee voor *Een Nacht in Rome*?

Jim: Voor dit verhaal is het heel bijzonder, voor een keer kwam het niet door een bepaald verhaal te willen maken, maar om te willen tekenen. Ik heb me al altijd gevoeld als een scenarist die af en toe wat tekent. Mijn vrouw wilde me een reis naar Rome cadeau geven en als een idioot weigerde ik het aanbod want ik hou niet van reizen. Ik wilde mijn leven enkel doorbrengen tussen vier muren om aan mijn platen te werken *(lacht)*.
En dan... enkele jaren later zei ik eindelijk ja.

Een keer ter plaatse kwam het verlangen als vanzelf, door de stad, haar verleden, de decors, de kleuren, de sfeer, het licht... alles sprak me aan! Het roerde me. Terug thuis tekende ik de stad en maakte in één keer een tiental pagina's!

Het gekke was dat er dan wel tien pagina's waren... maar ik had absoluut geen verhaal! Dat is problematisch als je je in de eerste plaats een scenarist voelt... Ik moest dus mijn hoofd breken om een verhaal te vinden dat bij deze pagina's zou passen...!

In feite reageerde je dus op een stad?

Ja, dat is het. In mijn gedachten is het ook wel heel erg Woody Allen! Uiteindelijk is het een heel efficiënt proces, het verfrist het hoofd en het maakt ons los van onze ijkpunten, van ons gemak. Elke keer ik nu naar een onbekende stad reis, kom ik terug met een idee voor een scenario. Het is bijna mijn vervloeking geworden! Venetië? Een scenario. Londen? Een ander scenario... Ik vrees de dag dat ik naar New York ga! *(lacht)*

"Elke keer ik naar een onbekende stad reis, kom ik terug met een idee voor een scenario."

Hoe kom je precies bij dit soort verhalen?

Ik denk dat het een fysiek onvermogen is om volledig het huidige moment te beleven. Het is voor mij onmogelijk om te wandelen zonder ergens aan een mogelijk verhaal te denken! Als ik bijvoorbeeld iets zie dat me bevalt, vind ik dat ik er absoluut moet terugkeren om het te filmen of er iets mee te doen voor een strip, als decor voor een scène. Het is echt een onvermogen om in het heden te zijn. Een stripmaker is iemand die zich opsluit om pagina's te maken voor een boek dat een jaar later verschijnt waar hij al niet het meeste aandacht aan geeft omdat hij al bezig is met het daaropvolgende. Het heden bestaat niet.
Op eenzelfde manier dat ik niet op mijn eentje naar een film kan kijken, kan ik niet naar een decor kijken zonder het met veel mensen te willen delen.

Wat verleidde jou in Rome?

Ik denk dat Rome de ideale, verleidelijke stad was voor de niet-reiziger die ik ben. Haar charmes werkten meteen op me in: de gevels, de schilderijen, de kleur oker... Mijn vrouw is inkleurster, het sprak ons allebei aan.

Het verhaal van *Een Nacht in Rome* gaat trouwens alleen maar daarover: iemand die van elders komt en voor wie de stad uiteindelijk niet meer dan een decor is. Het gaat hier niet om een diepzinnig werk over "hoe leven de Romeinen", het personage Raphaël wordt erin geworpen, in die stad die hij niet beter kent dan ik.

Rome als cliché voor de romantische stad is toch een valstrik?

Exact. Dat probeerde ik meteen uit te schakelen door er kleine zaken uit het dagelijks leven bij te halen. Ik begin met een kerel die niet bepaald veel geld heeft om zijn vriendin terug te vinden. Hij neemt een goedkope vlucht en heeft nauwelijk iets bij wanneer hij in Rome aankomt... Er is niets romantisch aan! Ik probeer altijd iets te maken zoals ik het zou beleven door de bevooroordeelde kant op te zoeken. Door de situaties te behandelen via het smalste uiteinde van het leven.

Als dit verhaal om te beginnen kwam uit een verlangen om te tekenen... Hoe kwamen de personages dan tevoorschijn?

Ik zocht ze bij de mensen om me heen. Het personage van Marie is een projectie van mijn vrouw toen ik haar ontmoette, bruin haar, een pony en sproeten. Raphaël is een naaste, een vriend die Saint-Rémy heet en die ik al gefilmd had voor kortfilms. Ik steel van overal, zo dichtbij mogelijk...

Er is een tegenstelling in je aanpak: je decors heel ver zoeken en je personages heel dichtbij.

Ja, maar het is een creatief contrast: als ik die dingetjes uit de realiteit haal, heb ik de indruk dat ze mijn verhaal vanzelf verrijken, dat het consistenter wordt, authentieker.

Als tekenaar is het technisch gezien hetzelfde, als ik het zelf teken, is het eerder een humoristische stijl omdat het mijn natuurlijke stijl is. Als ik aan een realistischer verhaal begin, waar ik een zekere werkelijkheid aan wil geven, wilde ik me niet baseren op wat ik zeker ben dat ik kan doen. Als je werkt op basis van foto's laat je ruimte voor toevallige mogelijkheden. Een momentopname kan het verhaal een andere richting op helpen. Maar om ontvankelijk te zijn voor deze toevalligheden, schrijf ik heel flexibel: als tekenaar schrijf ik geen scenario dat ik vervolgens uitteken. Ik heb er nood aan om het verhaal gaandeweg aan te passen, om een passage te schrappen indien nodig of om me bij toeval, onvoorzien, een andere richting in te laten loodsen. Wanneer Marie zich bijvoorbeeld in het begin in de diepte stort, zijn dat pagina's die in het scenario beschreven stonden. Ik wist nog niet waarom ze sprong. Ik wist zelfs niet of ze het wel zou redden. Het is een gevaarlijke manier, maar echt spannend! Het is een waar plezier dat terugkomt op kinderspelletjes waarbij je je na een 'en toen...' moet zien te redden. Je moet verbazen. Je glijdt vrijwillig in een slechte situatie om het plezier te ervaren om eruit te proberen geraken.

Linkerpagina:
Rome, zicht van de Spaanse trappen. Bij mijn eerste decorstudies was de inkting overdreven los. Ik behield het principe, maar ik verminderde sterk het effect. In de loop van het album worden de vensters een beetje rechter.

Hieronder:
De eerste prent die ik terug uit Rome tekende en die de inktstijl en de inkleuring van het album bepaalde. Ik speel hier mooi vals want de zon die op het gebouw schijnt, is de avondzon, niet 's morgens, maar zo was het veel visueler!

Als je je personages baseert op personen rond je, ben je dan niet bang dat je hen verkeerd behandelt?

Soms kruist de realiteit van de echte personen met de fictie uit mijn verhaal. Dat kan gevoelige, persoonlijke wrevel opwekken *(lacht)*. Ik ken enkele personen die opeens geen strips meer van me willen lezen uit vrees dat ik intieme zaken over hen zou verwerken.

Waarom een zo lang verhaal? Twee keer honderd pagina's is drie keer zo lang als Romeo en Jullia! ***(lacht)***

Ik werk heel graag in twee delen. Het project heeft de tijd om te rijpen. Ik schrijf het nooit in één keer uit omdat ik weet dat er, wanneer ik bij het einde van deel 1 aankom, al een jaar voorbij is en ik nieuwe ideeën zal hebben die ik aan de bestaande kan toevoegen. Als het integendeel al vast staat...
Ik probeer meer en meer te vertrekken zonder te weten waar ik heen ga. Ik ken het einde van het verhaal niet. Als ik mijn eigen tekenaar ben, kan ik het aanvaarden om tekeningen weg te gooien. Ik heb 23 extra pagina's meer getekend dan het oorspronkelijke contract voor deel 2 bepaalde. Door veel deuren te openen, terwijl je ervan houdt ze allemaal te sluiten – en ik heb graag dat het mechaniekje functioneert – wordt het soms overladen.
Een Nacht in Rome was een ommekeer in mijn werk, maar die ommekeer begon in werkelijkheid met *Petites Éclipses* dat ik maakte met 'Fane. Het komt uiteindelijk allemaal neer op het proberen maken van intimistische films.

Dat terugkomt op...?

Een stripherinnering markeerde me als kind, het was bij het lezen van een korter verhaal van Dokter Zwitser met de titel *Verse Nootjes*. Voor het eerst kon een strip ontroerend zijn. Echt ontroerend! Sinds ik erdoor geraakt ben, kan ik niet meer zonder die emotie. Als een lezer me toevertrouwt dat *Een Nacht in Rome* iets in hem geraakt heeft, dan roert mij dat ontzettend, het is mijn drug geworden! *(lacht)* Plots heb ik zin om te streven naar het zoeken van emoties...
Maar natuurlijk moet je je als de pest hoeden voor het professionele kantje van het schrijven. In die richting kan je het niet fabriceren, het moet gepaard gaan met zaken die ons echt raken.

Interesseert het romantishe genre je?

Romantisch? Ha nee, zeker niet! *(lacht)*. Daar herken ik me momenteel niet in, toch niet in de realistische romantiek.

...Liefdesverhalen?

Niet noodzakelijk liefde! Het zijn verhalen over koppels, over het dagdagelijkse. Er komt niet noodzakelijk liefde bij kijken in de relaties waarover ik vertel. Ik heb trouwens liever dat het meer ambigu is.
Om dat kantje "twee personen die elkaar ontmoeten en die van elkaar zullen houden" tegen te gaan, probeer ik er telkens enkele stoorelementen in te brengen. Ik denk dat ik vooreerst probeer het basisschema te verdraaien.

Ik weet niet meer wie er zei: "het gevecht van de twintigste eeuw is het koppel".

We schrijven ook veel met onze trauma's. Voor mij waren dat mijn ouders die bij elkaar probeerden te blijven en uiteindelijk scheidden. Ik zag het heel mijn jeugd voor mijn neus afspelen, dat gevecht moest wel leiden naar een heet hangijzer.

Zoals jouw boek aan mij werd voorgesteld, wist ik dat het niets voor mij zou zijn! Toch heb ik het helemaal uitgelezen.

Zonder het te kennen, zou je het in het rek met liefdesromannetjes kunnen opbergen. Ik heb liever dat men er de Klapisch-kant *(Frans filmregisseur)* van inziet: dertigers, veertigers, het leven van elke dag en hoe men erin slaagt om een evenwicht in dit alles te proberen vinden.

Het zijn liefdesverhaaltjes?

Van zodra men verkleinwoorden gebruikt – en God weet dat ik er misbruik van maak voor mijn eigen titels – is er onmiddellijk het idee van intimiteit, de afwezigheid van bombast. Hoogdravendheid is niets voor mij, ik loop enkel ontroerende, oprechte, intieme zaken achterna die over het leven en iedereen spreken.

In alle verhalen die je schreef, is er toch iets dat eruit springt en dat is dat de liefde verre van eenvoudig is.

Ach zo? Dat had ik ook moeten opmerken. *(lacht)*
In absolute termen uitgedrukt, is het dezer dagen belangrijker om te vertellen over de crisis, handicap, rouw, de hedendaagse samenleving en haar problemen dan over kleine liefdesproblemen. Over de liefde kan ik wel wat vertellen, denk ik. Niemand heeft me al komen zeggen: "Je bent een eikel, je hebt het recht niet op dit onderwerp, je kent er niets van! Ik zal het jou eens uitleggen!"

Je vertelde me dat je het verhaal met losse teugel aanpakt, dat je in je verhaal rondzwerft en verliest, maar als je geen besef meer hebt van tijd, hoe weet je dan dat het tijd is om het verhaal af te ronden?

Ach, maar er is een moment dat je de bouten en moeren moet vastdraaien en dat is het hele verhaal in deel 2! Deel 1 is het feest, de open bar! Je vertrekt naar alle kanten! Ik ben over het algemeen niet slecht in beginnetjes, ik lanceer graag ideeën, ik heb hele verzamelingen met mogelijke beginnetjes. Een begin is een idee dat ons overvalt, er valt niets aan te doen dan enkel te noteren. Maar daarna...! Daarna moet je alle pistes verzamelen en er geen enkele vergeten, en dan wordt het echt werken!

En hoe gebeurde dat voor *Een Nacht in Rome* conreet? Het eerste deel verschijnt, het wordt goed onthaald, en je moet aan het tweede beginnen?

Het was gecompliceerd, dat tweede deel van *Een Nacht in Rome!* Gecompliceerd omdat we ondertussen begonnen aan het schrijven van het filmproject met Jacques Malaterre dat het hele verhaal omvat, maar van deel 2 had ik enkel notities en aanwijzingen. Ik legde hem de ideeën die ik voor deel 2 had voor, maar de sleutelfiguren voor het filmproject waren wat anders. Ze hebben niet helemaal dezelfde typeringen. Mijn hersenen waren dus opgesplitst, zonder te weten of die en die scène in de strip of in de film hoorde. Nadat ik veel over deel 2 heb gepraat, verplichtte ik mezelf om het op bijna schoolse manier opnieuw te doen. Ik wil zeggen dat ik soms pistes noteerde waarover ik het had en die een antwoord vereisen. Het moest geen exacte wiskunde worden, er moest tegelijkertijd tijd zijn voor verrassende zaken, een leven, een spontaniteit, die zowel rijk als vlot zijn. Het is moeilijk om alles bij elkaar te brengen, maar als je dan alles in alle richtingen hebt bekeken en tegenover elkaar hebt gezien waarbij plots alles in evenwicht lijkt, is het superaangenaam!
Ik hou van de illusie dat alles leest als voorzien van bij het begin hoewel dat absoluut niet het geval was. Ik ben maar een evenwichtskunstenaar die niet van het slappe koord probeert te vallen! *(lacht)*

Hierboven:
Een van de vele coverstudies voor deel 2 met een prent uit het album als basis waarin Marie naakt is (haar kleed werd achteraf op een kalk toegevoegd).

Linkerpagina:
Twee prenten in zwart-wit. Bovenaan het feest in de kamer. De oorspronkelijke tekening toont enkel het decor, compleet leeg, daarna werden de personages toegevoegd op afzonderlijke kalkvellen... zoals bij een tekenfilm uiteindelijk. Eronder staat een blik die mij het meest interesseert. Hier kijkt Raphaël een beetje uitgeput. Ik probeer de juiste voorstelling te vinden... de kleine vermoeidheid na veertig jaar.

> "Ik lanceer graag ideeën, ik heb hele verzamelingen met mogelijke beginnetjes."

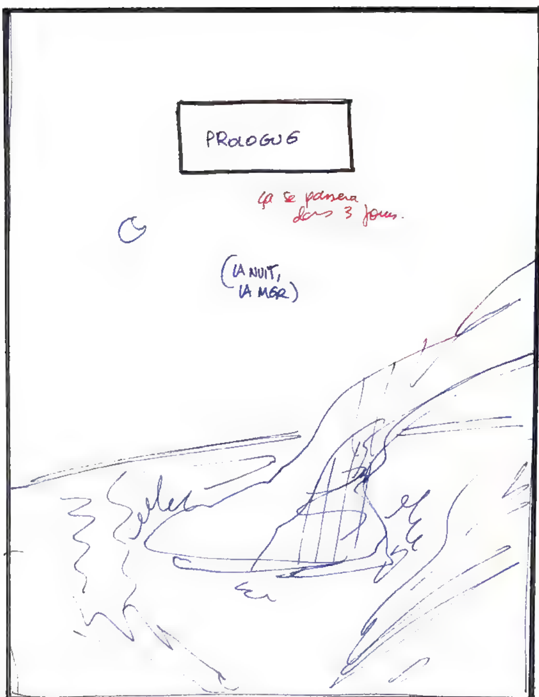
Eerste roughs van de pagina's

Als je tekent, wat doe je dan om te jongleren met je drang naar vrijheid om het verhaal te vertellen en de beperking om pagina's op te bouwen die het verhaal voortstuwen?

Simpel, ik bel naar de uitgever en zeg 'm: "Ik heb een probleempje... Als we 20, 25 pagina's toevoegen, is dat niet te erg?" *(lacht)*. Economisch gezien is het noch voor hem noch voor mij een goed idee...

Waar schep je plezier in bij het tekenen in het algemeen en bij *Een Nacht in Rome* in het bijzonder? Het is een vraag van een lezer die het gelezen heeft en die zo'n beetje een idee heeft *(lacht)*. Maar ik wil jouw versie horen!

Mijn plezier haal ik uit vrouwen en gebouwen, denk ik. Maar vooreerst is het belangrijkste voor mij de blik van de personages, het is de blik die waarachtigheid aan het personage schenkt. Ik heb graag dat de personages een beetje moe zijn, dat ze sprekend zijn en dat je hun complexiteit ziet. Al die kleine nuances kan je in hun blik stoppen. Het echte, grootste plezier van een tekening is wanneer je een pagina leest en dat er een ware toenadering gebeurt tussen wat de personages zeggen en de manier waarop ze zich uitdrukken.
Als het ooglid op de juiste plaats

staat, komt de blik goed over. Er is niets ergers dan een lege blik... Daarna is er het plezier, zoals voor veel tekenaars, om vrouwen te tekenen. Het is een eeuwenoud plezier, sinds het begin van de kunst.

Ik kan me zelfs niet tegenhouden als het gaat om verhalen waarin de vrouw naar waarde wordt geschat. Want de scenarist die ik ben vergeet de tekenaar niet die volgt.

Waar komt je heldin vandaan?

De twee vrouwen in de strip zijn in feite twee facetten van eenzelfde vrouw: mijn eigen vrouw! Degene die aanwezig is, die er is, die echt is. En degene die een soort fantasme is, die ik als een giftige en wat negatieve vrouw wilde. Soms poseerde mijn vrouw voor Sophia en Marie. Als je trouwens goed kijkt, lijken de twee op elkaar, ze hebben hetzelfde gezicht. Het zijn hun accessoires, hun kapsels, piercings die hun verschil bepalen. Bij de anciens, zoals Dany, Walthéry of Manara, zie je elke keer dezelfde vrouw. Hetzelfde bij mij. Mijn kleine strijd bestaat er trouwens in om het rijker te maken, om mijn palet als tekenaar te vergroten.

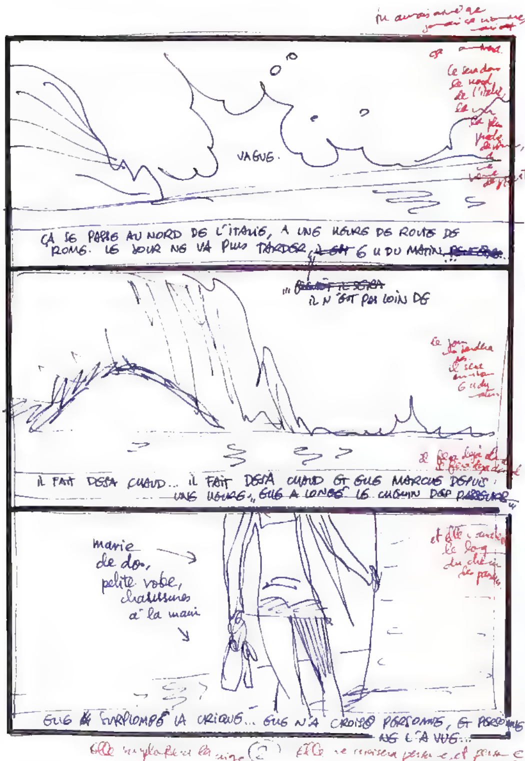
> “Er is het plezier, zoals voor veel tekenaars, om vrouwen te tekenen. Het is een eeuwenoud plezier.”

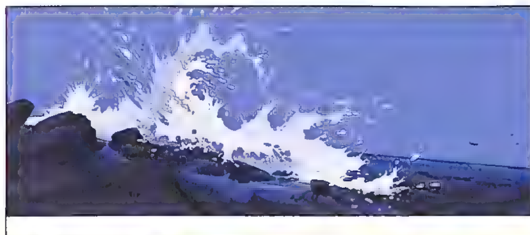
En beviel haar dat? Want het kan een risico zijn om de vrouw van wie je houdt weer te geven, toch? Hangt het af van de gevoeligheid van het model?

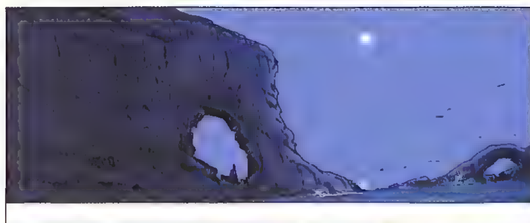
De filter van de tekening redde me! Ze begreep heel goed dat het er niet om ging haar weer te geven, maar een fictiepersonage. Maar het klopt dat het delicaat is om de andere weer te geven, en daarna is er nog iets op de lijst van dingen die ik op een dag moet leren, en dat is het laten verouderen van mijn personages! In *Een Nacht in Rome* is Marie een dertigtal jaar, terwijl ze geacht is er veertig te zijn! Als ik op een dag een vervolg maak, zou ik verplicht zijn er een vijftigjarige van te maken en daar zou het valsspelen ophouden! Het is zeker een van de motors die me op een dag naar dat vervolg leiden, naar een mooi portret van een oudere vrouw, met haar echte leeftijd! Het zal me dwingen om iets anders te leren, om mijn comfortzone te verlaten.

Linkerpagina:
De rough van pagina 1 en de finale versie. Maar ze bestaat niet meer in deze vorm. Bij het einde van het album was ik moe... Een zicht op een haven leek me interessanter. Ik heb ze ineens weggegooid en helemaal hertekend.

Hieronder:
Omdat ik de pagina's monteer in Photoshop en de tekeningen in een voorbereid kader positioneer, probeerde ik voor de tweede pagina soms beelden te kantelen. Prent 1 bijvoorbeeld is helemaal omgekeerd gekanteld dan eerst voorzien... Je kan op deze pagina ook zien dat ik geworsteld heb met de teksten!

Linker- en rechterpagina:
Vervolg van de roughs en de afgewerkte pagina's. Al deze pagina's zijn trouw aan de openingsscène, maar dat is lang niet altijd het geval, ik knoei soms met de hele bladschikking.

Je bespaart je mannelijke personages niet!

Ach, dat is wel zeker dat ze niet schitteren. Wanneer Raphaël zijn vriendin in de steek laat in een trein die vertrekt, is hij gewoon een echte smeerlap! Bij het schrijven van die scène bedacht ik me dat het geschift was, dus ik moest die houden, het zou een mooie scène zijn! Het doel is om personages te creëren van wie je kan houden en het is een plezier als je hen dan in zulke scènes gooit! Ja, op dat moment is hij weerzinwekkend, maar ondanks alles kan je van hem houden. Idem voor het einde van deel 2 waar Raphaël de grootste klootzak is... maar hij is een tedere smeerlap en ik hoop dat men er plezier in schept door desondanks van hem te houden.

Marie, je vrouwelijke personage, is met haar giftige kantje veel complexer dan een simpele verleidster, je voelt aan dat ze iets zoekt...

Dat personage vond ik uit door aan een ex te denken, een jonge vrouw die me helemaal aantrok terwijl ik wist dat ze niet goed voor me zou zijn. Die tegenstrijdigheid is interessant. Die verhalen waaraan je zou moeten weerstaan, maar die je niettemin opzoekt. Zoals alle mooie vrouwen begint Marie de eerste tekenen van aftakeling te vertonen, ze zal haar verhaal misschien moeten bouwen op een steviger basis...

Een ontevreden en giftige, vrouwelijke player en een onbesliste, kwetsbare man, wat een casting!!!

Maar het echte hoofdpersonage van het boek is in realiteit vooral de tijd die verstrijkt... Rome koos ik dan wel per toeval, maar uiteindelijk heeft die stad een betekenis... die ik niet doorhad bij het begin van het verhaal. Rome is de stad waar de tijd overal aanwezig is, via de architectuur, haar geschiedenis... Alsof instinctieve keuzes achteraf soms bevestigd worden en een echte samenhang vinden.

Wat doe je om in je tekeningen niet te vervallen in archetypes?

Ach, maar ik dacht dat ik volledig met archetypes bezig was! *(lacht)* Mijn mannelijke personages bijvoorbeeld zijn volgens het scenario soms hetzelfde! Alleen zijn naam verandert, hij is mijn eigen Antoine Doinel *(uit een filmcyclus van François Truffaut)*! Ook voor hem wil ik geleidelijk aan mijn palet uitbreiden.

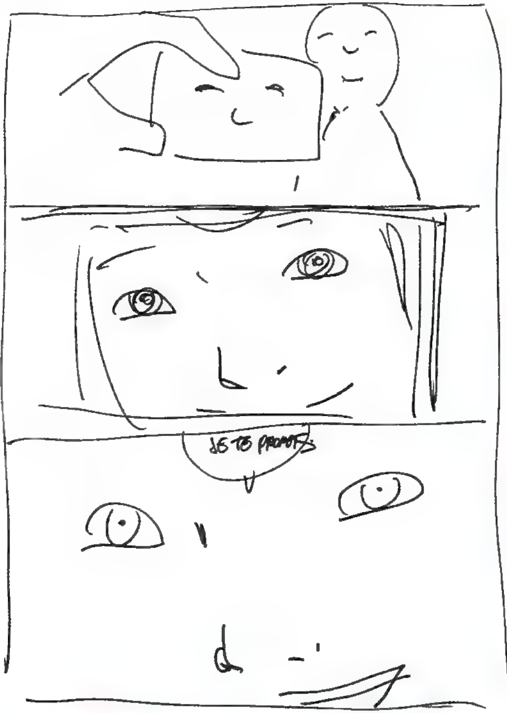
(4)

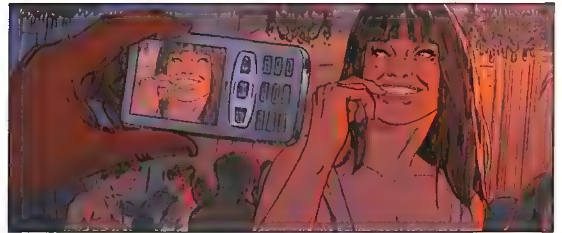
VA FAN-CULO !!

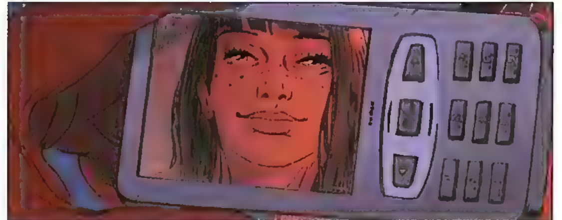
(5)

MARIE DÉSESPÈRE ~~RAPHAËL~~. ELLE LE HAIT POUR TOUT CE QU'IL N'EST PLUS, TOUT CE QU'IL EST DEVENU. TOUT CE QU'ELLE NE RECONNAÎT PLUS EN LUI..

ELLE LE HAIT DE TOUTES SES FORCES.

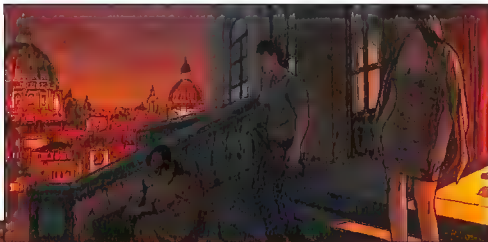

Hierboven: *Een voorbeeld van een zeer strikte indeling. Ik droom ervan om albums te maken met slechts drie gelijke prenten per pagina. Dat is mijn favoriete formaat, wat niet hoeft te verbazen… het is breedbeeld!*

Links en hieronder: *Enkele prenten uit deel 2 die deel uitmaken van wat ik vanaf het begin in mijn hoofd had. Soms schrijf je bepaalde sleutelscènes van een verhaal op… Hier duurde het drie jaar tussen het idee van deze momenten en de realisatie ervan…*

Hierboven: *Naast de prenten en pagina's die vanzelf komen, zijn er ook pagina's met moeilijkheden. Maar het is onmogelijk eraan te ontsnappen, je moet ze tekenen! Deze pagina hierboven was een kruistocht. Het doel is om alles op een simpele manier in elkaar te laten vloeien... maar dat simpele is soms moeilijk te vinden. Hier gooide ik verschillende elementen weg die ik had verschoven of bewogen... zonder ergens te komen.*
Deze ingang van het hotel is geïnspireerd op een café-restaurant in Rome, in de via del Babuino... Duw de deur open, verbazingwekkend!

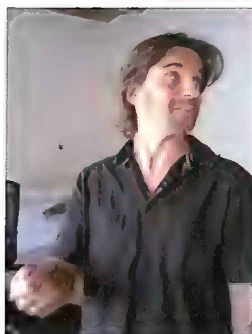
Hiernaast: *Ik werk op een vreemde manier. Ik teken lege decors, de personages afzonderlijk, en ik integreer ze daarna in het decor. Soms moet ik alles hertekenen om een samenhang in de inkting te vinden. Het duurt lang, maar het schept heel wat toevalligheidjes die me verrassen en die uiteindelijk de pagina's verrijken*

Hiernaast:
Saint-Rémy poseerde dikwijls voor het personage Raphaël. Hier staat een voorbeeld van een situatie. Soms poseer ik zelf, of mijn zoon, of ik baseer me op enkele foto's van acteurs (Andrew Lincoln uit The Walking Dead depanneerde me enkele keren!).

Hieronder:
Er zijn twee soorten tekenstijlen als je goed kijkt. De handmatige inkting op papier, die je hier ziet, heeft een bepaalde textuur. En de tekenstijl met de stylus, hoofdzakelijk voor correcties, is veel zuiverder. Als je ze in het album onder de loupe neemt, kan je de verschillen opmerken...

Zijn er nevenpersonages die hoofdpersonages kunnen worden?

Arnaud, de vriend op de scooter, heeft een verhaal dat al een tijdje in mijn achterhoofd sluimert. Ik hou van het idee van huidcontact in een relatie die tot dan alleen digitaal bestond, dat vond ik intens erotisch! Een vriend vertelde me over zijn ervaring: in het begin van de datingsites werd hij verliefd op een meisje aan de andere kant van Frankrijk dat hij nooit gezien had en met wie hij enkel, een halfjaar lang, berichten via het internet uitwisselde. Vervolgens waagden ze de stap naar de realiteit, ze ontmoetten elkaar op het perron van een station en ze kusten elkaar zonder elkaar ooit gezien of aangeraakt te hebben. Ik vond het interessant om de parallel te trekken tussen het digitale en het fysieke, om de essentie van huidcontact te vinden...

Met wat teken je precies?

Dat is mijn kleine tragedie! Ik had kleine papiervellen, 215 Reynolds Hi-Fi, die magnifiek waren. Ik heb er twintig jaar op getekend, en ze bestaan sinds enkele jaren niet meer! Ik heb er nog drie of vier over die ik verafgood en aanbid. Als ik in Parijs ronddool en ik een oude papierhandel zie, vraag ik hen om in de achterkamertjes te zoeken of er misschien ooit een doos is omgevallen! Het einde van de wereld! *(lacht)*

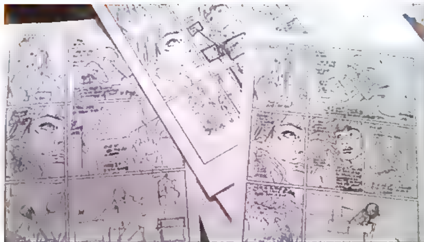
Ik werk nog niet met een tekentablet, het synthetische houdt me nog wat tegen, momenteel teken ik dus voor het merendeel op kalk (waardoor ik niet meer moet gommen), met een schets of een foto eronder, en ik teken door meteen te veranderen om te proberen zo dicht mogelijk bij de finale tekening te komen die ik vervolgens retoucheer en opschoon met een stylus op het scherm. Ik heb een sjabloon gemaakt met kaders en afstanden tussen de kaders die ik kan verplaatsen zoals ik wil.
Door de jaren heen heb ik me een vreemde manier eigen gemaakt: ik teken alle decors afzonderlijk, de personages ook, en vervolgens schik ik alles bij elkaar. En ik herteken waar nodig, op papier of met de stylus.
In het gedrukte album herken ik de ingescande tekenstijl en de tekenstijl die rechtstreeks op de computer zijn gemaakt.
Eigenlijk heb ik enkele complexen als tekenaar. Ik ben een scenarist die af en toe tekent, ik ben geen goede tekenaar, ik heb alleen een klein gevoel voor beeld. Bij gebrek aan een goede hand heb ik als compensatie een goed oog! Als ik kon, zou ik enkel het scenario schrijven en het zo publiceren. Wat me in feite passioneert is de dialoog, het leven. En de bladschikking is een fase die zeer veel werk vereist, want het is net dat moment van het werk waarop je voelt wat de personages beleven, of hoe je het

Hiernaast:
De allereerste tekening van Marie die het personage bepaalde. Geen enkele voorstudies, ze kwam spontaan. Het is ook al meer dan vier jaar mijn wallpaper, behalve dat ik mijn bureaublad ietwat op een speciale manier orden... (zie links). Ernaast enkele kopieën met heel wat voorstudies van de bladschikking op een half getekende pagina.

Hieronder:
Het oorspronkelijke schilderij dat Raphaël schilderde is een bijgewerkte versie van een schilderij dat gemaakt is in het atelier van 'Fane toen hij aan Petites Eclipses werkte. Op een middag hebben we wat geschilderd...

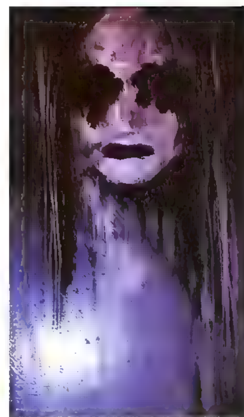
verhaal gewoon kan vertellen op een onstoffelijke manier. Voor *Een Nacht in Rome* maakte ik een bladschikking die ik vaak terzijde schoof en ze niet respecteerde. Met mijn systeem om personages en decors afzonderlijk te positioneren, laat ik me leiden om verschillende posities uit te testen en soms gebeuren er toevalligheden die zich sterker opdringen dan wat er was voorzien. Het is een heel rommelige manier die gericht is op het voortdurend zoeken naar verrassingen. Soms druk ik mijn pagina's waaraan ik werk af, leg ik ze in een open boek om te zien of ze overkomen, of ze bij een doorbladering eruitzien als echte pagina's... of ik moet doorgaan of niet...

En wanneer weet je wanneer het goed is?

Als ik denk dat ik niet verder kan. Wanneer ik mijn limiet heb bereikt.

Wie heeft, behalve jou, nog zicht op je werk in uitvoering?

Mijn vrouw leest veel en is mijn kritisch oog. De vrouw is altijd belangrijk voor een auteur *(lacht)*. Net als voor filmmakers, voor Lelouch bijvoorbeeld. De films die ik van hem het meest waardeer, zijn degene die hij maakte met Marie-Sophie L. wiens gevoeligheid ik adoreer. Uiteindelijk willen we allemaal een vrouw behagen... En dan is er nog Arnaud, een vriend, een aandachtig lezer, die beslist, die me altijd oprecht vertelt waar het op staat. En die niet makkelijk is om indruk op te maken, het beest. En natuurlijk is er mijn collectiedirecteur Hervé Richez. Hij leest, zoekt naar fouten... Voor een ander album met de titel *Où Sont Passés les Grands Jours?* moest ik drie complete versies van het scenario van deel 2 schrijven. Van zodra hij het had gelezen, hoorde ik in zijn stem dat het hem niet genoeg aansprak. Het ging niet! *(lacht)* En omdat hij zelf scenarist is, heeft hij er een echte kijk op, een goede kijk! En Olivier Sulpice aan het hoofd van Bamboo, die alle projecten leest, is ook iemand op wie je graag indruk wil maken, je wil niet dat hij je zegt: "Mja, ik heb het gelezen, het is leuk..." en dat hij daarna over iets anders begint. Uiteindelijk is het een goede les om die barrières te doorbreken...

Hierboven:
Ik woon in een klein, doorsnee huis. We behielden wel de bakstenen stal die we in ons atelier veranderden. De kamer waarin we werken is de mooiste van het huis. De creatie van Een Nacht in Rome hangt vast aan deze plaats, net zoals alle albums die ik al vele jaren teken.

Hiernaast:
Stapels bladschikkingen in functie van de albums waaraan ik werk terwijl het tekenen verder gaat. Een stapel per project...

Hieronder:
In Een Nacht in Rome heet de kat die Raphaël aan Sophia schenkt Marie-Antoinette, en het is een mannetje. De echte Marie-Antoinette die in het atelier rondspookt is een vrouwtje.

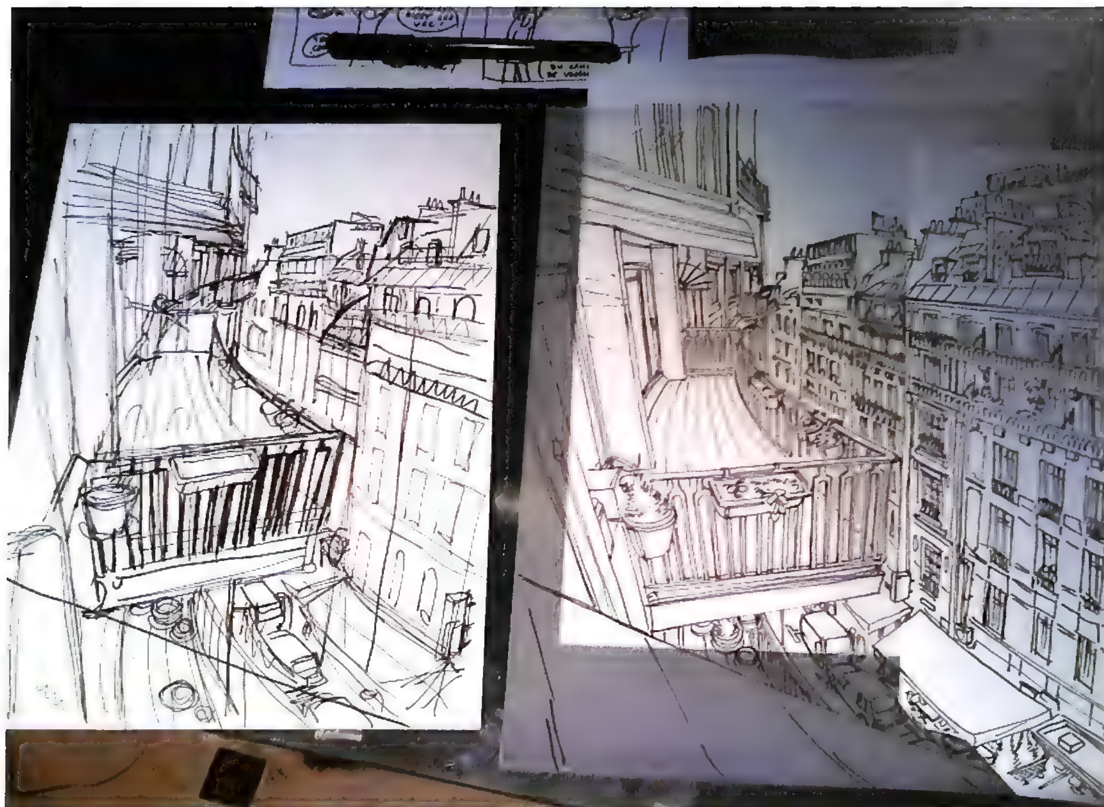

Hierboven en -onder:
Enkele tekenmaterialen... Voor het papier kon het niet ordinairder want de tekeningen worden ingescand, geschikt en bijgewerkt in Photoshop.

Hieronder:
Een grote illustratie van Marie, hier opgeschoond op de lichtbak (de illustratie werd ingekleurd en toegevoegd aan de inmiddels uitverkochte portfolio van Sculpteurs de Bulles).

Hierboven:
Mijn ietwat speciale techniek met lege decors die vervolgens worden opgevuld met de personages, dikwijls één na één. Hier zie je stap voor stap de grote pagina met het balkon... De rough, een geïnkte maar niet goede versie, de bijgewerkte versie, en rechts de afgewerkte prent in kleur (Een Nacht in Rome deel 1).

Hoe verliep de ontmoeting met Bamboo, Grand Angle?

Dat gebeurde op een moment toen ik veel komische strips maakte die minder goed liepen waardoor ik een beetje op de dool was. In plaats van naar echte verhalen te zoeken, dacht ik na over thema's die het best zouden verkopen... Na een tijdje leidde het me nergens heen, en omdat er op elk gebied crisis in de stripwereld was, besliste ik om iets te maken waar ik het meest plezier bij zou hebben. Ik begon dus aan *Een Nacht in Rome* en stuurde het project naar uitgevers voor wie ik werkte. En ze weigerden het allemaal. Sommigen vielen over het verhaal dat nog niet was uitgewerkt, anderen over de te vele pagina's...
Ik wilde het absoluut in twee delen maken want het gunde me wat tijd om het project tussen deel 1 en 2 te laten rijpen. Economisch gezien hebben lezers er geen benul van, maar uitgevers stellen meer en meer dezelfde prijs voor als je 60 of 300 pagina's maakt. Er bestaat hier een magisch woord voor, je forfaitair laten betalen.
Gezien de tijd die ik nodig had voor de realisatie van de pagina's had ik twee forfaitaire overeenkomsten nodig, en niet één. Bovendien maak ik graag verhalen in twee delen, het heeft drie levens in de boekhandel: deel 1, deel 2 en vervolgens een dikke integrale. Dat geeft ons nog de mogelijkheid om te leven van iets waar we enkele jaren in investeerden.
Geen enkele uitgever wilde *Een Nacht in Rome* in twee delen publiceren, ik moest mijn zoektocht dus uitbreiden naar uitgevers die ik niet kende. Ondertussen herwerkte ik mijn scenario en stuurde het naar dezelfde uitgevers die het weigerden, en die het bleven weigeren... En bij Hervé Richez kwam ik op het punt dat ik mijn pitch had, mijn personages, de thematiek op hun twintigste, de gemaakte belofte voor hun veertigste... Het project was verder gerijpt, wat in het oog moest gesprongen hebben van Hervé die meteen met mij over het verhaal praatte. Vrienden uitgevers, praat met auteurs over het verhaal, er interesseert een uitgever niets meer als hij het gelezen heeft. Voor mij zat iemand die wezenlijk geraakt was door het verhaal en die begreep waarom ik het in twee delen wilde maken! Ik kan het je nu zeggen, maar die ontmoeting gaf me opnieuw zin om strips te maken. Hervé en de Grand Angle structuur ijveren

Omdat ik veel foto's gebruik probeer ik voor sommige prenten soms op de oude manier te tekenen, het is een kwestie van te zien waar ik ben. Dat was hier het geval, voor dit verwrongen perspectief dat ik heb bijgewerkt, zelfs na de inkleuring

vooreerst ook voor plezier, het voelt niet aan als een gewrocht voor de markt, dat er een crisis is en dat we op onszelf zijn aangewezen en zullen imploderen! En dat, het plezier vinden om gesteund te worden, is een geluk. Ik werkte aan een project dat me enorm beviel met een uitgever die dezelfde smaak had als ik!

Sindsdien heb ik de indruk dat ik met mijn andere nieuwe projecten voor Grand Angle een soort vernieuwing van mijn vak meemaak. Ik herinner me een discussie met Olivier Sulpice waarbij ik hem per ongeluk zei dat wat me het meest bij hen waardeerde hun amateuristische kantje was... Hij veerde recht! "Amateuristisch? Maar helemaal niet! Wij zijn echte professionals!" "Ja, jullie zijn profs, maar jullie behielden het plezier van amateurs, de passie." Het was heel slecht geformuleerd, maar het was bedoeld als compliment!

Een verhaal dat raakt

Hervé Richez,
Collectiedirecteur van Grand Angle

"Jim vindt met gemak thema's die beroeren, dat is zijn talent!"

Hervé: Waar ik bij Jim van hou, en wat je in veel van zijn scenario's terugvindt, is dat hij de vinger legt op iets wat iedereen heeft meegemaakt of graag zou hebben meegemaakt om er een verhaal van te maken (en waar men vaak niet aan denkt om een verhaal te bedenken!!!). De kunst om het universele te vangen!

Dat was het geval voor *Een Nacht in Rome*, op je twintigste beloof je om elkaar terug te zien op je veertigste... Wel, dat is wat mij overkwam... Ik was 17 jaar en ik was heel goed bevriend met een buurmeisje van mijn leeftijd toen ze op een dag verhuisde naar een verre havenstad... en we maakten de belofte dat we elkaar zouden terugzien op ons veertigste. Het toeval (hielp het een handje?) wilde dat het uitkwam, maar in ons geval hadden we elkaar niet veel te vertellen... Niet erg, de belofte van een adolescent werd nageleefd en de afspraak met jezelf ook...

Als je dan een project zoals dit krijgt aangereikt, speelt er heel wat identificatie mee en vanaf dan is er nog maar één wens: het publiceren.

Een uitgever is in de eerste plaats een lezer, en hij selecteert enkel projecten die hem doen verrassen! In het begin probeerden we Grand Angle te promoten als een collectie voor een soort verhalen dat de wind in de zeilen had. Dat bleef niet duren... Publiceren werkt uitsluitend met favorieten! En Jim vindt met gemak thema's die beroeren, dat is zijn talent! Maar hij heeft vooral de kwaliteit om ze net zo goed te laten resoneren, de juiste invalshoek te vinden en ze tot leven te maken.

Als uitgever vergt het veel om te werken met Jim want hij komt wel over als iemand met een groot zelfvertrouwen, in werkelijkheid is hij een en al twijfel! *(lacht)* Hij moet dan ook gerustgesteld worden en de garantie hebben dat er naar hem geluisterd wordt. Jim stuurt vijf tot zeven mails per dag! *(lacht)* En soms zijn er zelfs berichtjes in het weekend! Maar omdat ik zelf ook auteur ben, stoort het me helemaal niet, dat is zelfs wat de job zo passioneel maakt!!! Ik herinner me nog goed de dag waarop we het scenario van *Een Nacht in Rome* ontvingen want Olivier Sulplice gaf het me met een post-it erop waarop stond: "Bekijk dit eens, het ziet er niet slecht uit". Ik lees het project en vijf minuten later grijp ik naar mijn telefoon: "Hallo, Jim? Hervé Richez van Grand Angle hier, we nemen het!!!"

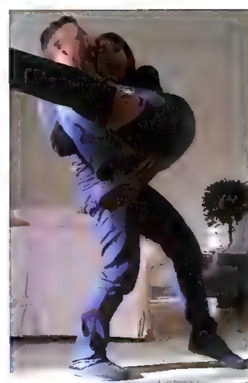
De oorspronkelijke publicatie en verspreiding van het album was correct, en vanaf de uitlevering merkten we dat het een beetje bewoog, maar niet veel... In de boekhandels werd het voortdurend bijbesteld. Na vier maanden, de noodzakelijke periode om een commerciële balans van het album te maken, was er 30% meer verspreid dan aanvankelijk. Toen begrepen we dat er iets gebeurde, ook al was het nog lang geen bestseller! En daarna hield de stijgende trend maandelijks aan en de verschijning van deel 2 bevestigde onze verwachtingen!

Hiernaast:

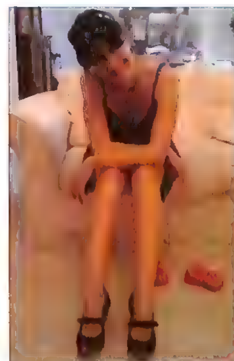
Het hotel waar Marie en Raphaël elkaar een nacht lang ontmoeten. Hier zie je een eerste tekening vóór het inkten met vluchtlijnen (die ik altijd op het oog, met de natte vinger doe, ik hou er niet zo van dat alles perfect is. Als het een beetje wiebelt en wankel is, heb ik dat liever!).

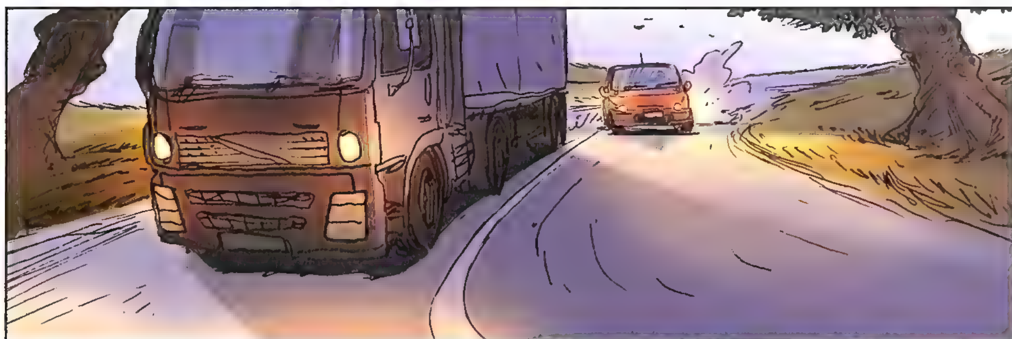

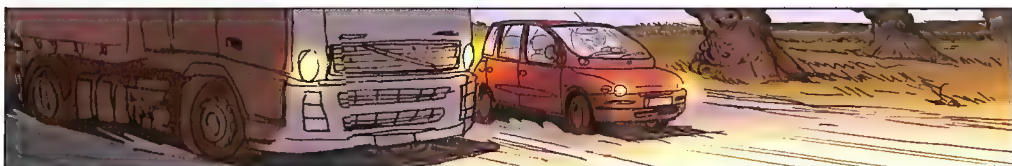

Hierboven en hiernaast:

Enkele foto's en afgewerkte, overeenkomstige tekeningen. Het is interessant om een werkelijke basis te veranderen om ze volledig met de fictie te mengen. Of hoe decors, kleuren en houdingen ten dienste komen van de vertelling van het verhaal.

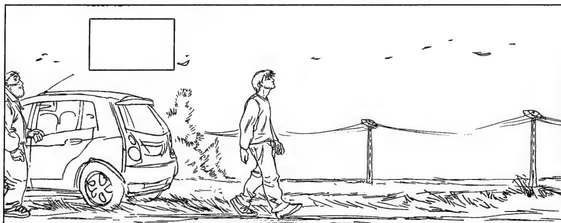
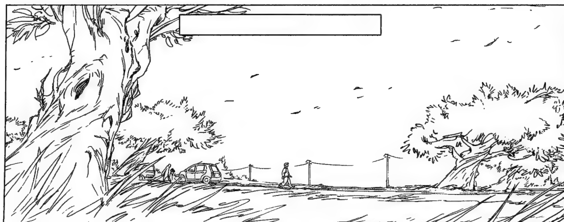

Pagina's 24, 25 en 26:

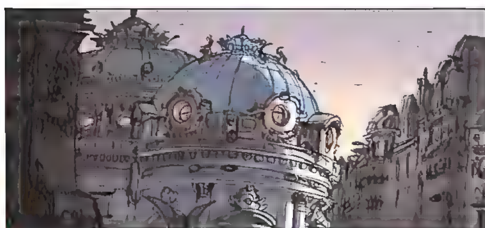
Drie pagina's die in de prullenbak vlogen. Het was in het begin, ik zocht nog naar het verhaal en de personages. Raphaël (wiens gezicht en kapsel nog niet vastlagen op deze pagina) reed moedwillig tegen een boom... uit woede, terwijl Marie zich in het water gooide. De pagina's die hier nog niet echt zijn afgewerkt, waren te gekunsteld... en de hele scène vloog eruit.

Hierboven:

Twee ingekleurde prenten tijdens de opzoekingen van het project, de eerste pogingen. Achteraf gezien is het leuk om Marie rustig op het strand terug te zien.

Hiernaast:

Drie prenten die op het einde van deel 1 moesten voorkomen. Terwijl Raphaël op het vliegtuig zat, reed Marie naar hem met de wagen. Stel me evenwel geen vragen over de gelaten pose bij de fontein, ik leg niet altijd alles uit.

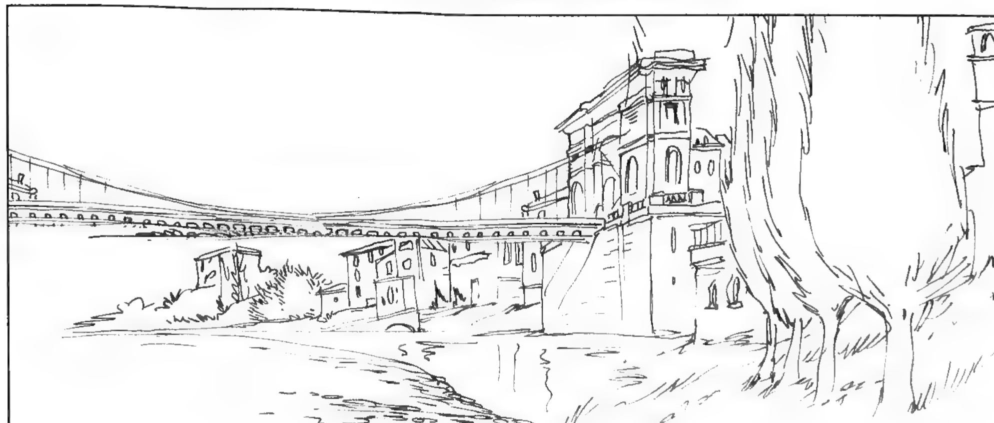
Let erop dat ik uit deze pent de fontein nam om ze te gebruiken in deel 2 op pagina 80... en stukken van het decor aan de linkerkant, de koepel en de wagens, verschijnen in de laatste prent van pagina 72. Het komt ongetwijfeld door mijn groene kantje, ik ben niet tegen recycleren.

Hieronder:

Een onuitgegeven prent tijdens het traject dat Damien 's nachts aflegt om terug naar de Italiaanse villa te keren... Deze prent liet ik uit het album...

De kleuren van Italië...

Delphine
Inkleurster van *Een Nacht in Rome*

Delphine: De kleuren van *Een Nacht in Rome* zijn in de eerste plaats de kleuren van Italië en Italië... zijn mijn kleuren! *(lacht)* Ik ben al sinds lang verliefd op Italië! Ik wilde er Jim altijd mee naartoe nemen, maar hij zat liever opgesloten om pagina's te maken... Uiteindelijk, na zijn veertigste, slaagde ik erin hem te overtuigen, en net als ik viel hij er op slag voor!

Daarna volgde het project *Een Nacht in Rome* waarin ik tegelijk mijn passie voor dat land en mijn werk als inkleurster kon leggen! De warme, vrolijke, esthetische, maar lichte kleuren dienden echt het verhaal. Voor mij is kleur geen decoratie, kleur heeft een betekenis! Het is als een gevoel, en omdat er in *Een Nacht in Rome* geen gebrek aan is, is het ideaal om geïnspireerd te zijn.

Omdat ik geen echte opleiding voor dit vak had gevolgd, heb ik het proefondervindelijk moeten leren tot ik een eigen methode vond... Voor mij telt in feite meer de hele onderneming van kneepjes die ik moet toepassen om er te komen dan het eigenlijke resultaat!

Sinds het begin van zijn carrière sta ik aan zijn zijde, min of meer als medewerkster, lezeres, coach, vertrouwelinge, soms alles tegelijk! Zijn werk maakt deel uit van ons dagelijks leven. We delen de kopzorgen als waren ze momenten van extase, ik heb soms zelfs de indruk dat de personages ook bij ons wonen! *(lacht)*

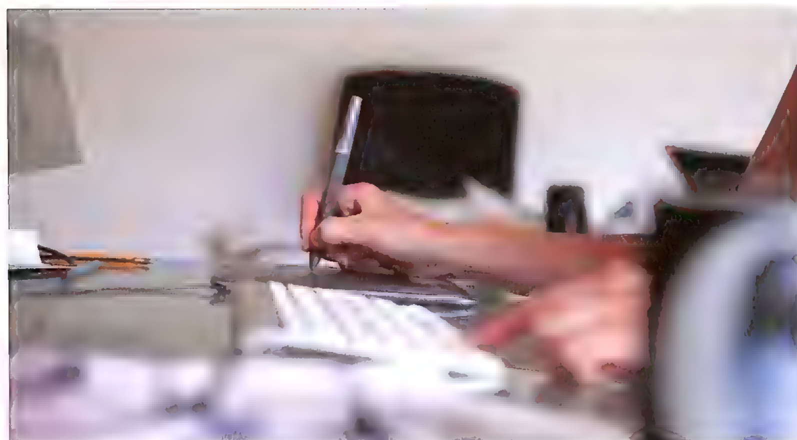
Voor *Een Nacht in Rome* diende ik als model voor de twee heldinnen en iedereen stelt me dezelfde vraag, of het me niet te veel deed als je het parcours in het verhaal van die twee vrouwen kent. Om eerlijk te zijn, maakte ik direct het verschil tussen fysiek poseren en Jim inspireren voor het verhaal. Het zijn twee totaal verschillende zaken... Toen hij met 'Fane aan *Petites Éclipses* werkte, herinner ik me dat ze de te ontwerpen personages deelden en dat ze elkaar wekelijks zagen om verder aan het project te werken. Er waren verhalen over bedrogen vrouwen en omdat hij zich vaak op personen uit zijn buurt inspireert, wachtte ik elke week met ongeduld en ongerustheid op de ideeën die uit de koker van mijn man kwamen!

Ik had dezelfde vrees kunnen hebben voor *Een Nacht in Rome*, maar de dag van zijn veertigste verjaardag ontving hij geen videocassette van een van zijn exen! Alles verliep goed!

> "Jim weet zodanig wat hij wil dat het moeilijk wordt hem te verrassen!"

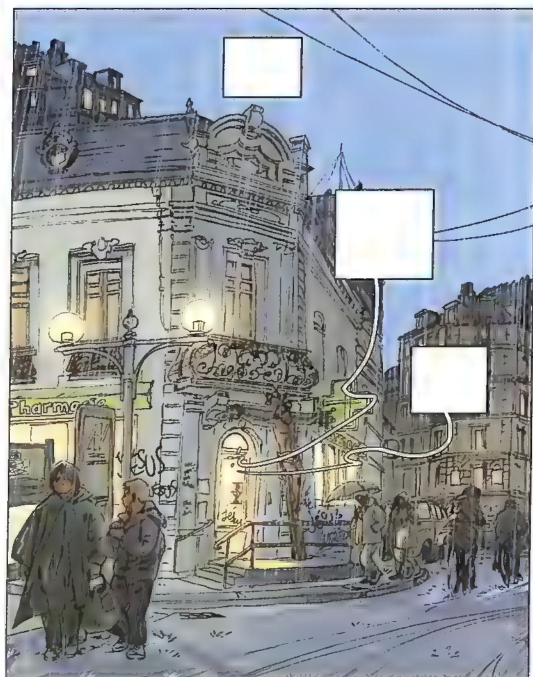
Rechtstreeks met je inkleurster werken in dezelfde kamer was echt ideaal. Je kan voortdurend overleggen over de sfeer, of een tekening uitleggen – "Ik begrijp geen zier van wat je daar tekende!" – en het werk zien opschieten... En met haar komen de personages tot leven.

Onderaan:

Voorbeeld van een prent tijdens de inkleuring. Voor de kenners is er een knipoogje naar Petites Éclipses dat ik met 'Fane maakte: het personage Hubert heeft recht op een verschijning als nevenpersonage, rechtsonder...

Bovenaan: Sfeerstudies in de regen voor het begin van deel 2.

Hierboven: Een prent uit deel 1 waar ik erg aan gehecht ben want het is abstracter, ontdaan van de gewoonlijke sfeerschepping. De tekening leende er zich goed voor.

Hiernaast: Of het nu door de inkleurster of de tekenaar komt, als je de kalkjes van de prenten haalt, is het langs alle kanten een knoeiboel...

Rechterpagina: Licht- en sfeerstudie, hier in Italië...

De verboden scène

Hieronder:
Opgelet, gecensureerde pagina! De reüniescène in Rome, links, was de voorziene pagina, hier in zwart-wit. Daarnaast de ingekleurde versie.

Rechterpagina:
Na talloze discussies kwamen we tot een aangepaste pagina om minder hard over te komen. Ik behield de onderste prenten, herschikte ze en ik laste een blik van Marie in... En de ingekleurde versie ervan, uiterst rechts, is degene die in het album voorkomt.

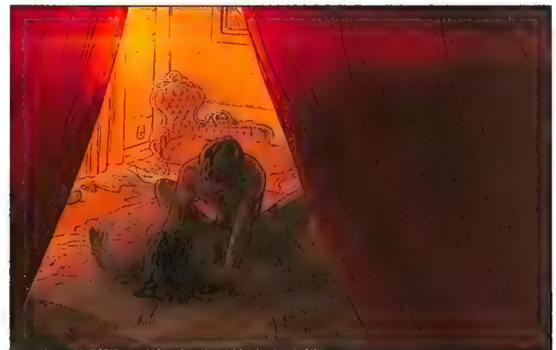
Aurélien : De reüniescène in de kamer is nogal hard, was dat van bij het begin gepland?

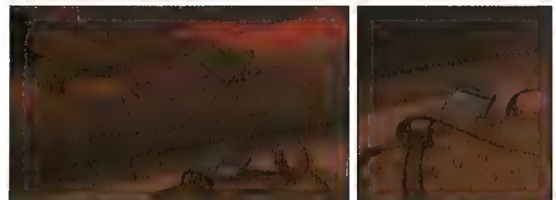
Jim: De scène in de kamer omzeilde ik in het begin. Bij het schrijven aarzelde ik zelfs een moment over een mogelijke piste: me hoofdzakelijk richten op wat er gebeurt, wat gezegd wordt en wat er zich in de kamer afspeelt. Tenslotte is die kamer het doel van de reis. Ik had net zo goed niets kunnen tonen in Rome, dat zou ongetwijfeld sterker geweest zijn! Ik had een lange seksscène in gedachte, en uiteindelijk was de zin om de stad leven te geven het grootst. Maar hoe moest ik terloops deze seksscène aanpakken? Ik wilde het echt, vandaar dat ik een penetratie wilde tonen. Het is een beetje cru uitgedrukt, maar zo verloopt het ook tussen de twee personages. Ik wilde dat het ook fysiek was, ontdaan van gevoelens. Ik denk dat het voor Raphaël trouwens bijna een seksuele wraakneming is, terwijl het voor Marie een beetje sentimenteler is. Hun twee standpunten van twintig jaar geleden zijn geleidelijk aan omgekeerd...
Ik heb mijn scène getekend, die grote prent dus, en het zo aan de uitgever getoond... Paniek aan boord! *(lacht)* Mijn eerste censuurgeval. De uitgever vond het sterker, emotioneler als het via hun blik, via suggesties gebeurt dan via wat ik hem toonde. Ik begreep de wens om de Grand Angle-toon te respecteren. Het kwam dus niet neer op een potje armworstelen, maar veeleer een deal: die grote prent vloog eruit, maar ik hield alle andere die eraan voorafgingen zonder ze bij te werken. Wat ik per slot van rekening wilde zeggen en tonen zit wel degelijk in de huidige prenten, en het geeft me de gelegenheid om hier een

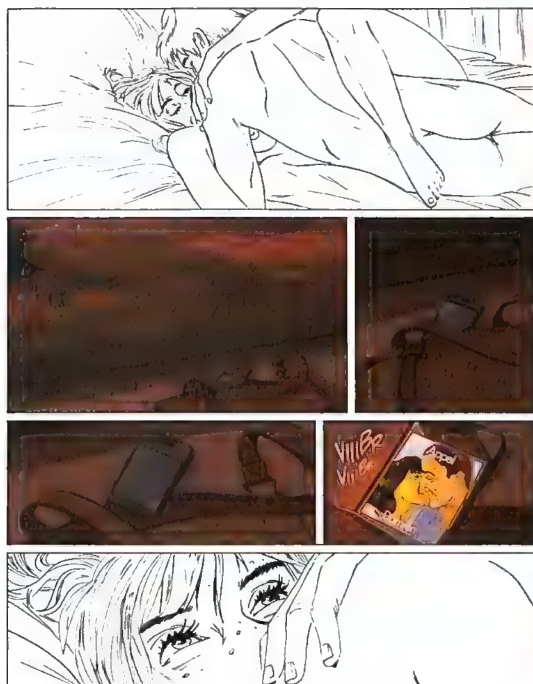

nieuwe prent aan de lezers te schenken. Ik hou van de pagina zoals het nu is, de blik van Marie onderaan de pagina draagt iets bij... iets verschillends, maar interessant. We verloren ongetwijfeld een beetje van Raphaëls woede. Ik heb wel eens het idee om een album zich volledig in een kamer af te laten spelen, ik hou erg van dat idee van een huis clos, van een relatie tussen twee zonder uitweg. Op papier lijkt dat interessant, en een leuke grafische uitdaging. Hoe vermijd je het vervelende, hoe speel je met de nuances van expressies...

Welke relatie heb jij met je lezers?

Door *Een Nacht in Rome* gebeurde er iets aandoenlijks: mensen kwamen bij me langs met een flakkering in hun ogen, ze spraken met me alsof ze me al lang kenden! Sommigen vertrouwden me toe: "ik beleef exact uw verhaal!!!" of recent nog: "ik weet niet of ik het er met mijn vrouw over moet hebben wanneer een ex terugkomt en me benadert, ik weet niet wat ik moet doen!"
Die complexiteit is aangenaam, er wordt een band geschapen... Omdat we op elkaar lijken, omdat het verhaal hen raakt... Na vier jaar aan een serie gewerkt te hebben en mensen ontmoeten die zien wat je erin wilde stoppen, is een mooie voldoening.

Geef je hen dan ineens raad?

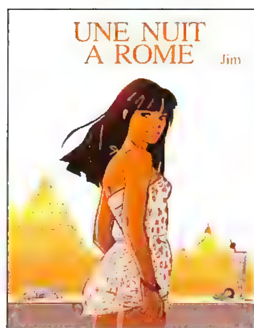
Haha! Ik zou zeker geen goede raadgever zijn!
Niet lang geleden biechtte een lezer me tijdens een signeersessie op dat hij zijn vrouw had bedrogen in Rome, dat mijn verhaal zijn realiteit compleet had binnengedrongen. Hij was een vijftiger, mooie glimlach, hij was ontroerd...
Een ander iemand, met wie ik via mail correspondeer, was echt geraakt door *Een Nacht in*

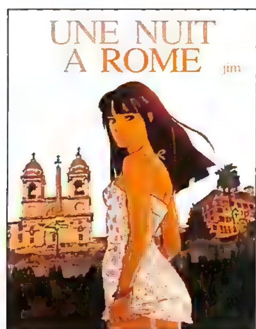

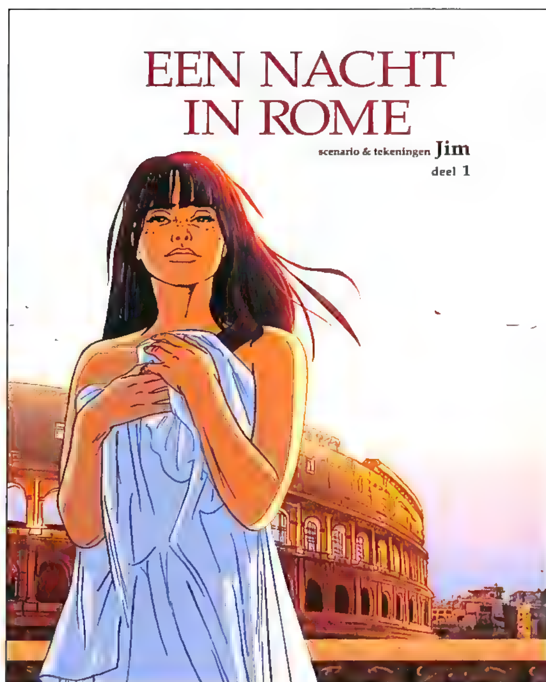
Hierboven:
Hier zie je het in een oogopslag. Ik heb de eerste prent er zelf uitgehaald. Maar omdat alles een kwestie is van schikken, moet je af en toe een beetje de cursor bewegen om aan te voelen tot waar je niet wil gaan. Het was gelukkig meer een ontspanning. Ik denk dat ze zich bij Grand Angle verslikten (lacht)! De onderste prent bestaat nog in het album (deel 2), maar op een andere manier gekadreerd. Uit deze pose van Marie haalde ik ook een illustratie (zie pagina 46).

Hier begint de grote zoektocht naar de cover. Sommigen hebben hobby's, doen aan sport of spelen tafeltennis. Ik daarentegen begin acht maanden vóór het voltooien van een album met het maken van covers...

Rome en vroeg me haar jeugdgeliefde te tekenen die te vroeg heenging... Hij toonde me een foto van haar die, raar genoeg, heel goed op Marie leek. Soms, zoals hier het geval was, komt er een band die blijft.

Is de mening van lezers belangrijk voor jou?

Van levensbelang. Na de verschijning van deel 1 schreven veel lezers me en voor het vervolg waren er potentieel even veel mensen die ik had kunnen teleurstellen. Dat bemoeilijkte voor een deel het schrijven van deel 2, maar tezelfdertijd wist ik dat ik ook schreef voor personen die ik kende, ik kon het wachten opvangen.
Ik heb een klein ritueel waar ik me soms van bedien: via Facebook of op de blog van *Een Nacht in Rome* plaats ik iets in de aard van: "wie wil de pagina's van mijn volgende scenario lezen?" Naar de eerste tien die antwoorden, stuur ik mijn tekst en ik lees aandachtig hun feedback. De feedback van een lezer is altijd interessant, soms maak ik gebruik van deze "screen tests" voor het einde van mijn vervolgdelen wanneer ik al mijn intriges moet laten aansluiten.

En voor de cover?

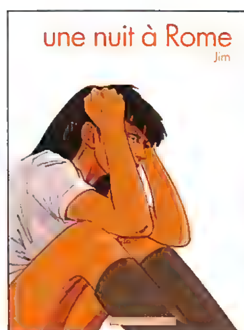
Exact hetzelfde! En complexer! Ik probeer de eerste te zijn om me te overtuigen, en een keer ik overtuigd ben, ga ik tegelijkertijd na hoe een cover onthaald wordt.

Nog steeds via Facebook?

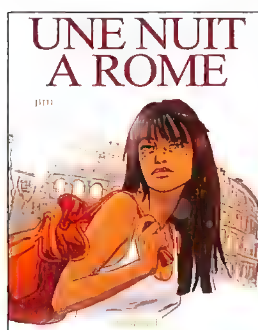
Ja, en via de blog, maar ook dankzij boekhandelaars. Boekhandels hebben een ware kennis ter zake, ze zijn soms radicaal met scherpe kritieken, dat is altijd interessant. Op het einde, wanneer ik duizend raadgevingen heb ontvangen, gebeurt overigens het omgekeerde van de democratie. Ik ben zowel scenarist als tekenaar en dan beslist een echte dictatuur over de definitieve keuze! *(lacht)* De cover is een kritiek moment, het is de eerste doorgang naar ons album. Over het algemeen maak ik er dus één, twee, drie... vijf, tien, vijftien... Ik probeer ze allen af te werken, ik discussieer er veel over met Hervé, de collectiedirecteur, met Olivier, de uitgever... Ik weet dat als er twijfel is, het meestal niet zo verschrikkelijk is. Ik probeer me het album in de boekhandel voor te stellen. Soms print ik de cover op ware grootte af, plak het op een boek, neem de wagen en bezoek enkele boekhandels en zet het boek met de valse cover tussen andere albums. Bevalt het me? Spreekt het me aan? Word ik het binnen een halfjaar, een jaar, niet moe? Zou een lezer hier naar het boek grijpen?...
Voor deel 1 tel ik de covers niet meer... En voor deel 2... van

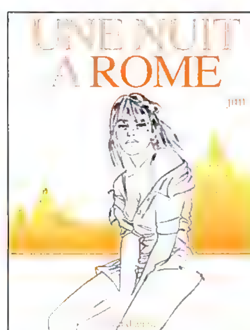

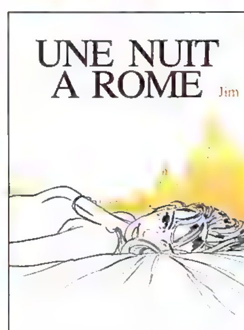

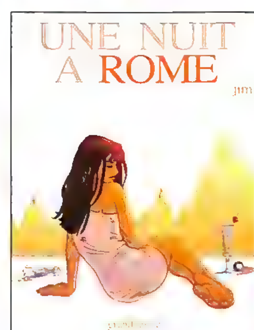

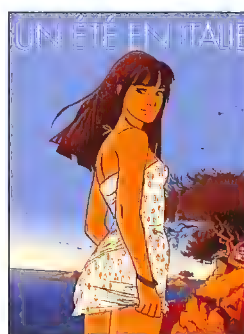

hetzelfde laken een broek! Het kost me ontzettend veel tijd. Maar het is ook een ontspannende zoektocht die ik vaak op een vrijdag uitvoer... Kom, het is vrijdag... een cover! Mijn eigen verlofdagje.

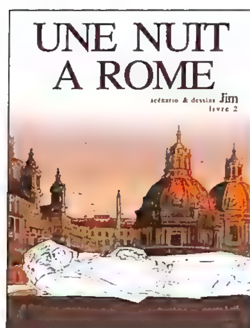
Een keer het verhaal is afgewerkt, kan je dan makkelijk afscheid nemen van je personages?

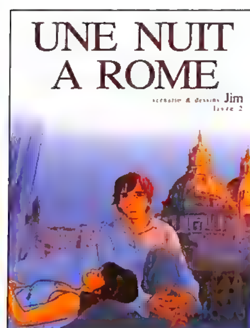
Gewoonlijk ja... Maar voor dit verhaal ligt het moeilijker. Na de voltooiing van de strip ben ik gaan signeren en was het onmogelijk om aan een ander project te werken met dezelfde toewijding, met hetzelfde idiote geloof dat me vier jaar lang beheerste! *(lacht)*
Het sleepte werkelijk een halfjaar aan waarin ik er niet in slaagde me aan een nieuw verhaal te wijden met dezelfde oprechtheid als *Een Nacht in Rome*.
Op dit moment werk ik aan een album met de titel *De Beaux Moments*, kortverhalen, kleine momenten uit het leven van verschillende personen, kleine zaken die hen in het leven raken... en mijn truc voor het verhaal is er een met Marie en een ander met Raphaël in te laten glippen. Een teken van onmacht, hé? Ik kom er absoluut niet toe van de personages te scheiden... Bovendien weet ik wie ik ben in een cyclus over menselijke relaties, over koppels... Sinds enkele jaren wil ik dat niet lossen, ik werk net het einde van een scenario af met de titel *L'Érection*. En ik heb me nooit eerder zo geamuseerd bij het schrijven, een waar geluk. We zullen het wellicht met twee tekenen, met Lounis Chabane. We vinden er een beetje mijn obsessie voor een huis clos in terug, maar er zit iets veel heelkundigers in, ik denk in het schrijven, in de observatie van relaties tussen mannen en vrouwen. Ik kijk al

UNE NUIT
A ROME
Jim

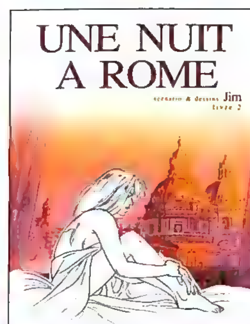

UNE NUIT
A ROME
Jim

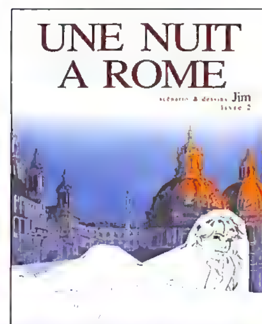

UNE NUIT
A ROME
Jim

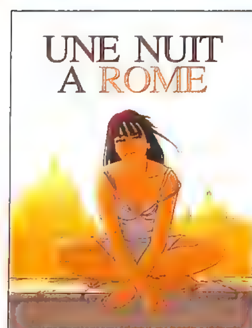

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

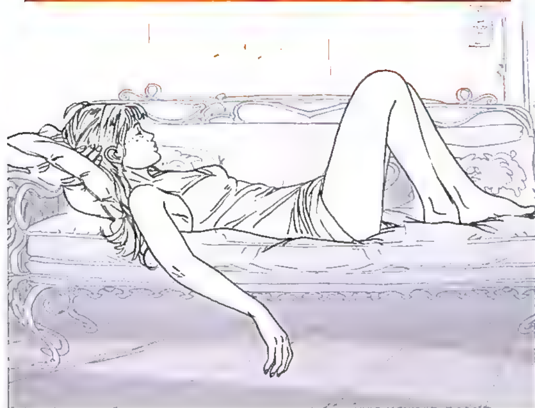

UNE NUIT
A ROME
Jim

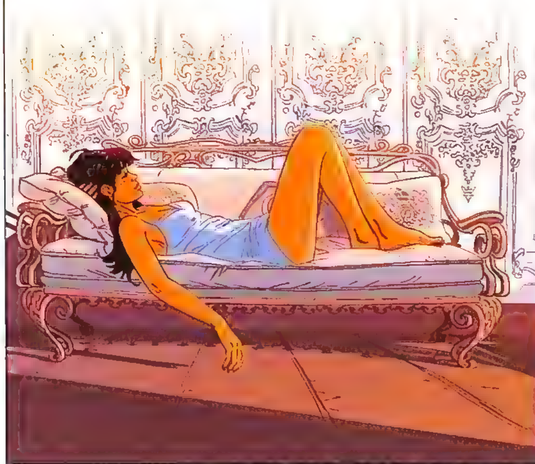

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME

uit naar de voltooiing ervan en dat de lezers het kunnen ontdekken terwijl er nog geen enkele pagina is getekend!

Nu je erop kan terugkijken, wat brachten de twee delen van *Een Nacht in Rome* jou persoonlijk bij?

Het bevestigde een oriëntatie naar een auteur die ik hoopte te zijn... maar het is een tweesnijdend zwaard: wat er mooi is tijdens het traject van het project is ook het gevecht om het te laten bestaan, dat me dreef om beter te worden. Momenteel ben ik in een fase beland waarin het makkelijker is om projecten gepubliceerd te krijgen, ik moet dus opletten om te ontgoochelen en mezelf te ontgoochelen, ik zoek naar projecten met meer lef dan degene die ik al gemaakt heb. Het ongelofelijke in dit vak is dat je veroordeeld bent om het altijd beter te doen. En dat is niet altijd mogelijk, niet omdat je iets dwaas aan het maken bent, maar omdat je tegen je eigen limieten botst.

Een Nacht in Rome was niettemin een speciale periode, vier jaar uit mijn leven met een absoluut geloof in wat ik maakte. Het is iets zeldzaams in een strip, opgekrikt worden, niet twijfelen aan het feit dat je een album maakt dat je moet maken op dat precieze moment. Ik heb het niet over de verkoop, hé, het is het onbekende, dat je je op je plaats voelt, op een precies moment. Vind ik dat plezier evident? Ik weet het niet. Je moet je erin gooien, en dan zien we wel. Ik mag er niet over nadenken.

Als je wat aan je albums kon veranderen, wat zou het dan zijn?

Ik verander misschien wat aan de overgang tussen de twee albums in de integrale, maar het zou slechts een kleine aanpassing zijn. En anders, nee, ik wil me zelfs de vraag niet stellen, wat me aanbelangt zijn de te verschijnen albums nu. Als ik begin met bijwerken, eindigt het nooit...

Net als in je boek als in het leven eindigen liefdesverhalen slecht. Ontsnapt *Een Nacht in Rome* niet aan deze regel?

Voor een scenarist is een bittere nasmaak een waar plezier. Het scherpe kantje terwijl alles goed gaat...

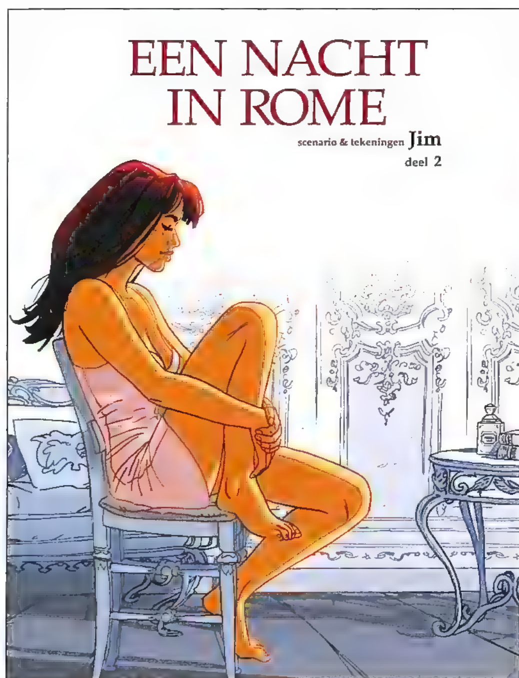
De zoektocht naar liefde interesseert jou meer dan het uiteindelijke vinden ervan?

Het idee van het album bestaat er uit mannelijk oogpunt in dat het nooit stabiel is. Zelfs als-ie gelukkig is in de liefde lijkt de man voorbestemd om zich af te

Bovenaan:
Ik wilde dat deze cover van Een Nacht in Rome een aangename lezing inhoudt. Het idee van een luierende Marie drong zich op... Delphine poseerde voor de foto (zie boven) en eronder staat de tekening op papier met daarnaast de afgewerkte cover. Alleen het decor met de muur dient hier om het Italiaanse aspect weer te geven...

Hierboven:
Een van de vele voorstudies voor de cover van deel 2.

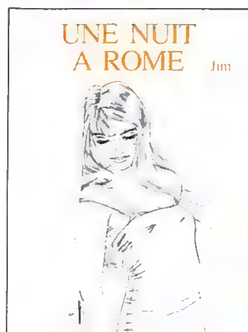

EEN NACHT
IN ROME
scenario & tekeningen Jim
deel 2

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

Jim
UNE NUIT
A ROME

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
Jim

UNE NUIT
A ROME
livre 2
jim

vragen of er elders niets beter te vinden is... Het moment waarop er andere personen bij betrokken raken, zijn er andere levens mogelijk, dat levert een glibberig terrein op... en zoveel te beter. Het zijn zoveel nieuwe verhalen om te vertellen.

En de laatste, onvermijdelijke vraag... Komt er of komt er geen vervolg op *Een Nacht in Rome?*

Ik ben geneigd te zeggen dat er geen deel 3 komt... zonder deel 4! Een kwestie van consistentie. Ik schommel tussen verschillende gevoelens, soms zeg ik nee, ik ben erin geslaagd mijn verhaal te brengen, en een klein evenwicht te behouden, hoe kan ik de mensen die van de twee delen hielden niet teleurstellen? En dan... En wel op dit moment, zeg ik uiteindelijk ja, misschien. Ik kom terug van een week Rome en dat was niet meteen bevorderlijk om ervan af te komen. Ik heb er onophoudelijk nieuwe plaatsen gezien die me voor die of die scène zouden kunnen inspireren...

Ik schreef drie mogelijke beginscènes. Eén ervan lijkt me de goede invalshoek. Ik weet dat ik het over rouwen zal hebben, tijd die verstrijkt, opnieuw en opnieuw. Raphaël en Marie naderen hun vijftigste... Zoals ik binnen enkele jaren. Ik denk dat het dan het goede moment is. In werkelijkheid heb ik de indruk dat de personages me geen keuze laten *(lacht)*.

Linkerpagina:
Nog meer covers... En uiteindelijk is het deze tekening geworden (hieronder), nochtans gemaakt voor deel 1, die me het best de nostalgie en de bitterheid leken weer te geven die in deel 2 resulteren.

Volgende pagina:
Exclusief: het mogelijke begin van Een Nacht in Rome 3.

Interview met Jim door Aurélien Ducoudray.
In juni 2014 afgelegd in Parijs.

Een Nacht in Rome 3

De eerste scènes...

Raphaël, 49 jaar, drinkt op een terrasje een koffie.

RAPHAËL OFF
Ik liet me compleet vangen.
Ik zag geen enkel teken. Ze waren er nochtans, zichtbaar. De kinderen waren groter. Sophia veranderde van job, ze had een nieuwe kennissenkring. Ze deed aan sport, meer dan vroeger. Ze was mooi, mooier dan vroeger. Vrouwen bereiken een schoonheidspiek na hun veertigste, alsof ze zich allen inspannen voor dat simpele doel, bewijzen dat ze nog steeds meetellen. Sophia telde zeker nog mee.

Flashback / Sophia & Raphaël, discussie in hun kamer.

SOPHIA
Ik heb het niet opgezocht, ik zweer het.
Het overkwam me per toeval. Het komt niet door lust.

RAPHAËL, neemt haar vast
Het komt enkel door lust, wil je zeggen.

SOPHIA
Ik haat mezelf. (stilte) We zeggen het de meisjes tijdens de vakantie.

RAPHAËL OFF
Ik heb goed geprobeerd een beetje tegen te stribbelen, maar je merkt heel snel wanneer er niets aan te doen is. Bovendien had ik mijn geschiedenis. Ik heb me al meermaals stevig laten vangen.

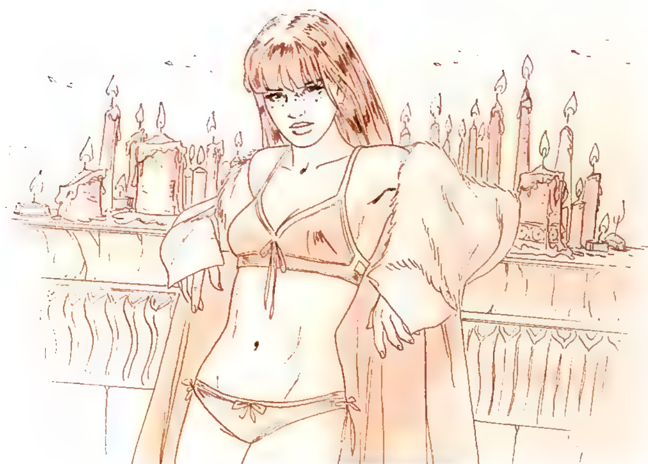
Raphaël omhelst zijn dochters.
Hij draagt een mantel en gooit die op de grond in een leeg appartement. Hij zit op de mantel, sigaret in de mond.

RAPHAËL OFF
En kijk, hier zitten we dan. Ik ben alleen gaan wonen.
Ik moest wennen aan het idee van haar weg te zijn.
Hij is bovendien sympathiek, haar kerel. Ik kan haar niet eens kwalijk nemen dat ze hem verkoos boven mij.

WORDT VERVOLGD...

ACHTER DE SCHERMEN VAN

EEN NACHT IN ROME

Het illustratiedossier

Na het tweede deel, wanneer alles er normaal gezien op zit en er een nieuw project aankomt, heb ik nieuwe illustraties gemaakt van Marie voor verschillende tentoonstellingen en portfolio's (uitgegeven door Les Sculpteurs de Bulles). Het was onmogelijk het personage in de steek te laten. Dat tussendoortje duurde een halfjaar, zes maanden voordat ik me aan een nieuw project kon wijden. Dit boek onthult enkele van de illustraties die tijdens deze periode werden gemaakt.

Cover van een verzamelcassette.

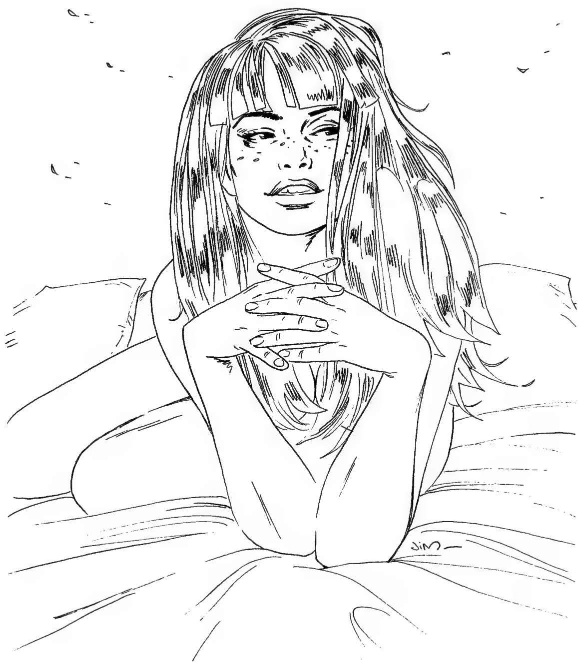
Naar enkele prenten uit deel 2, hier herwerkt.

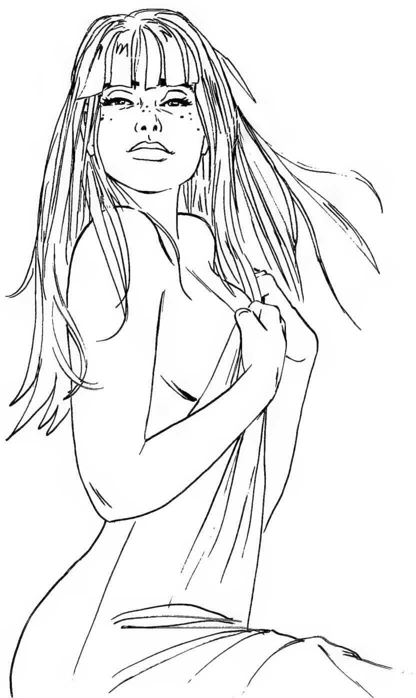

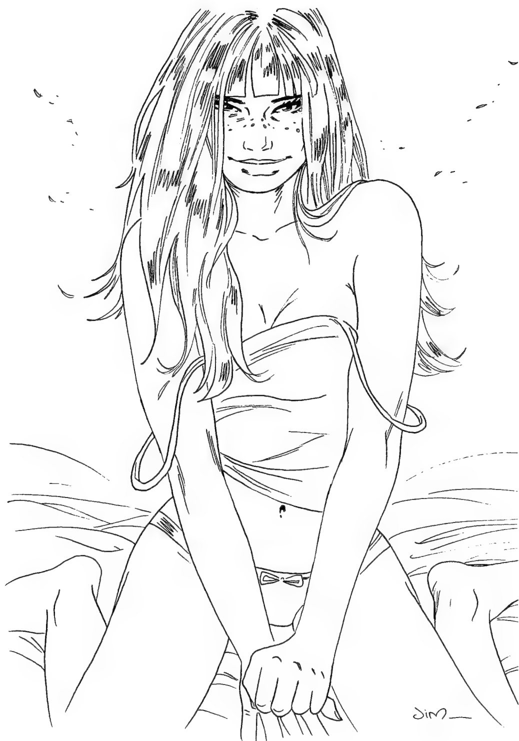
Coverstudies.

Cover voor een editie van deel 2 met wikkel.

JIM

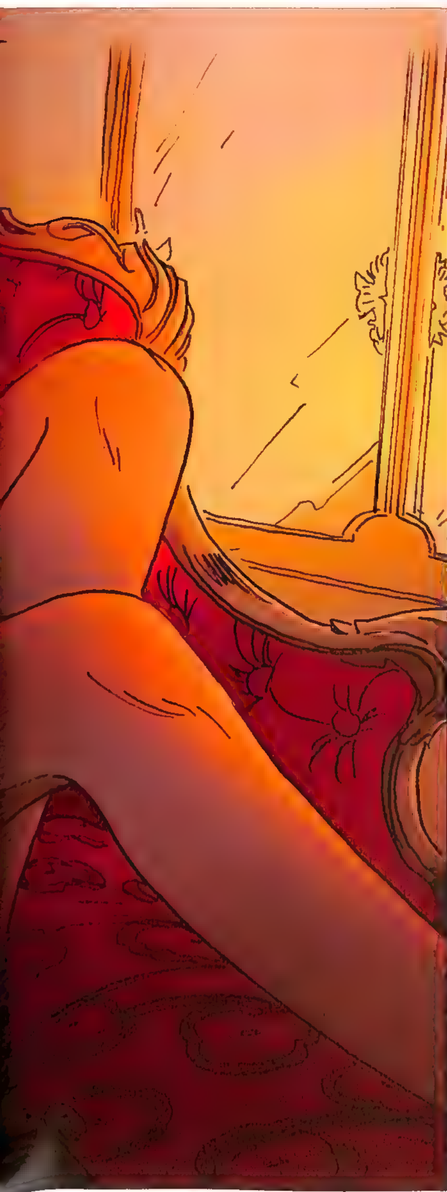

Jim

JiM

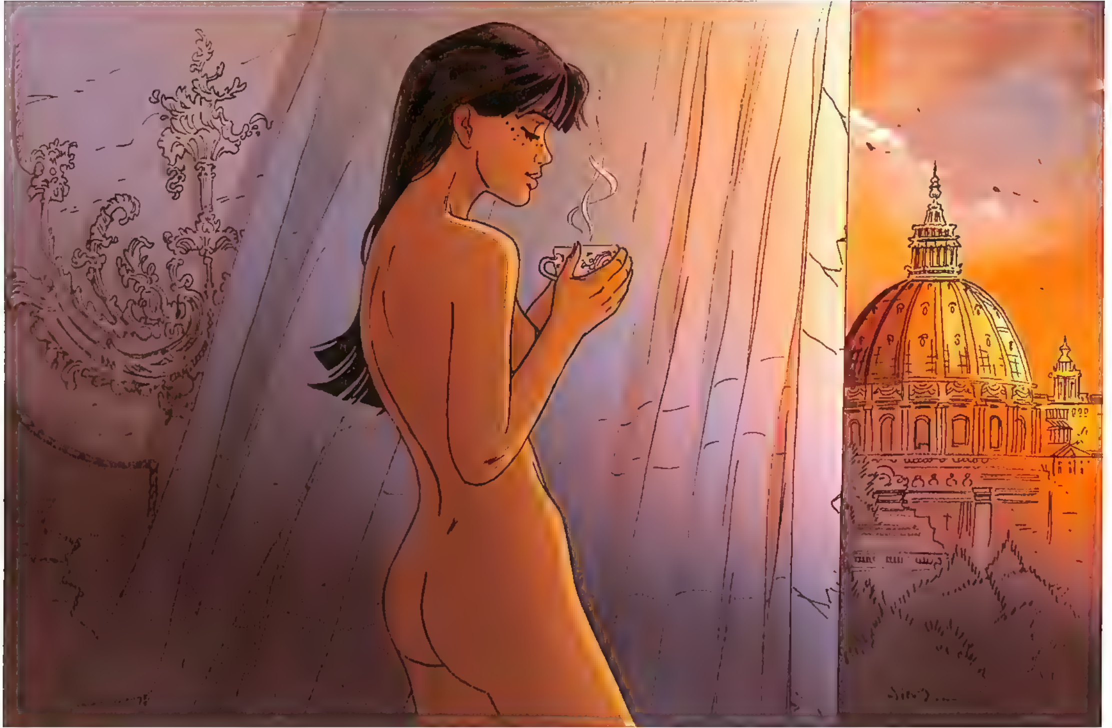

Bovenaan: de rough voor het inkten en eronder de inkleuring van Delphine.

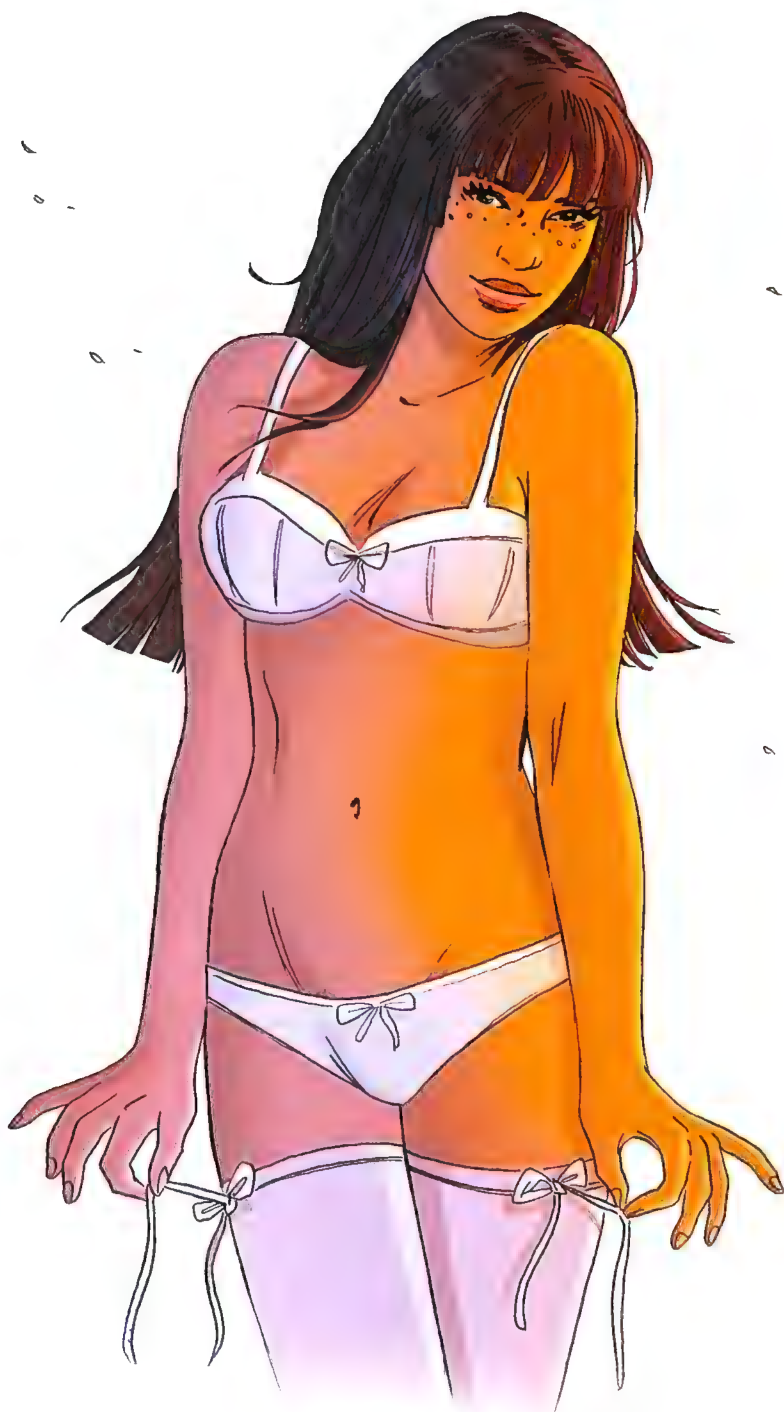

Een coverstudie voor deel 2. Niet weerhouden, het album leek me meer erotiek uit te stralen dan het was.

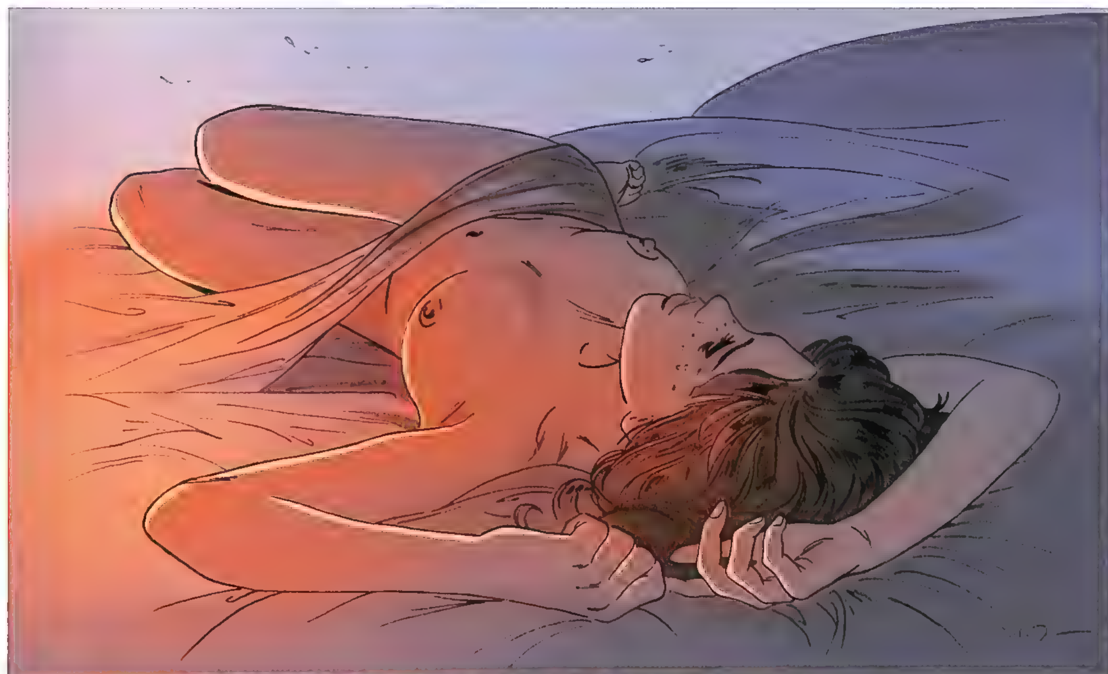

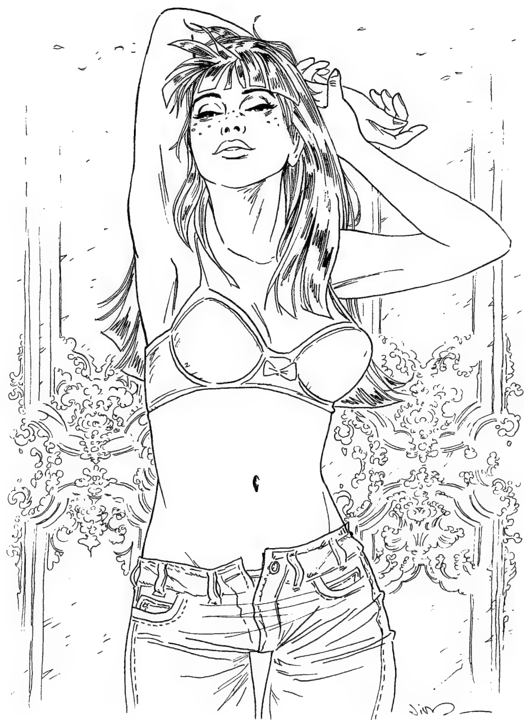

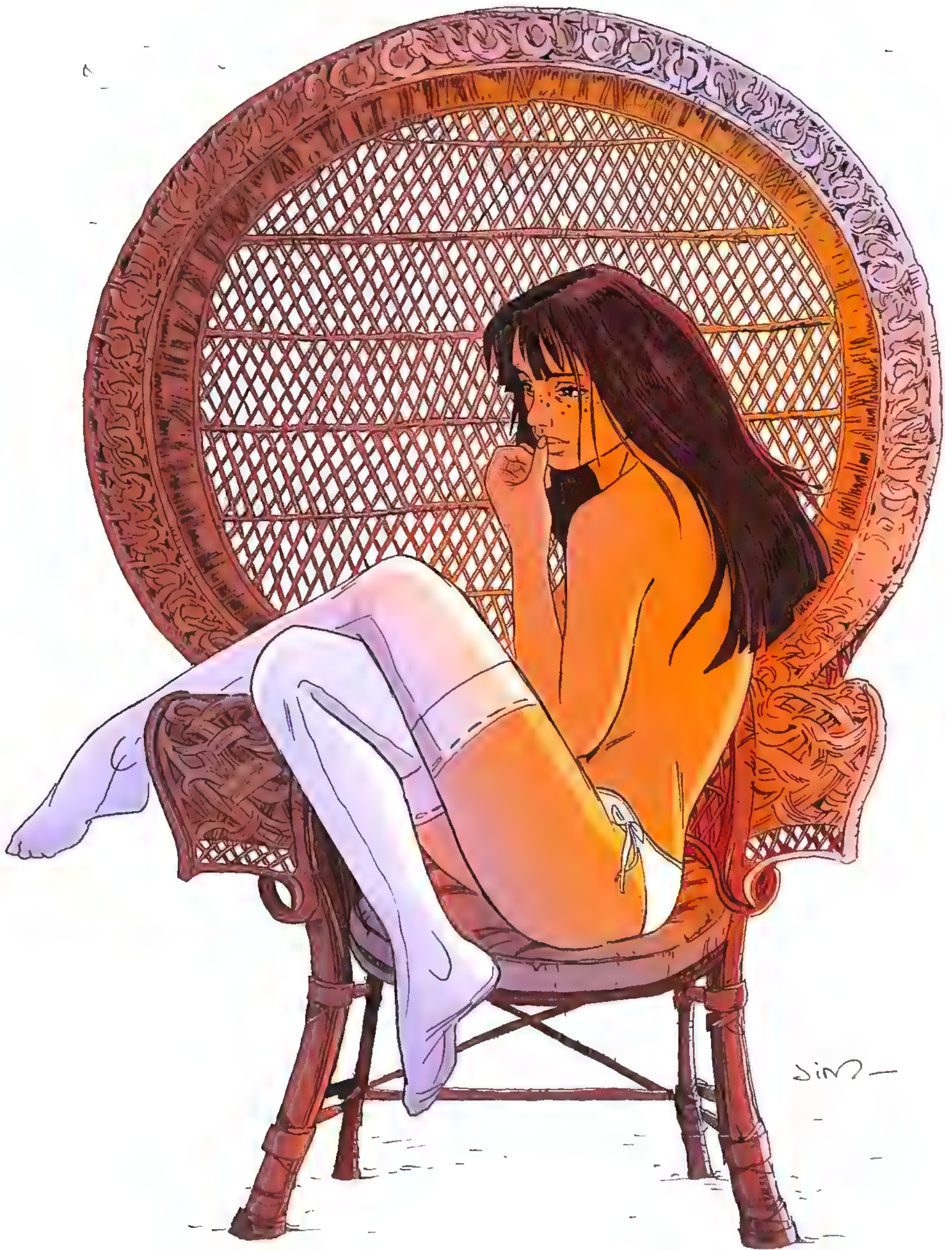
Een volledig herwerkte versie van een prent uit deel 1, en opnieuw ingekleurd...

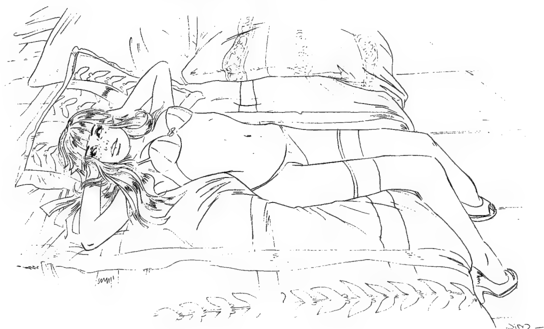
Lijntekening van de titelpagina van deel 1

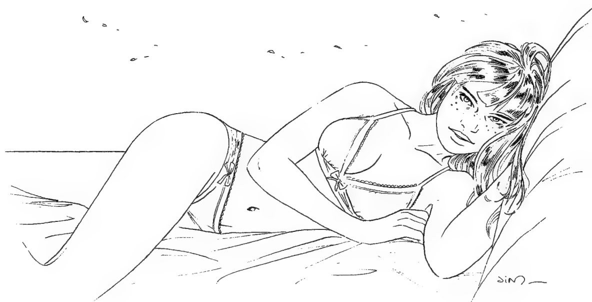

Jim

Jim

Persoonlijk is dit een van mijn favoriete illustraties van Marie. Ik denk dat wat me hier het meest raakt, is dat zij het niet is, maar een ander personage. Ze neemt duidelijk een pose aan door een rolletje te spelen. Deze illustratie geeft me zin om allerlei nieuwe verhalen te bedenken.

Jim

Jim, echte naam Thierry Terrasson, is geboren in 1966. Met zijn diploma van de stripschool van Angoulême start hij als storyboarder in een kwaliteitsanimatiestudio en werkt er twee jaar. Tegelijk werkt hij aan zijn eerste stripverhalen.

Onder de naam Téhy publiceert hij verhalen in het fantasygenre (de serie *Yiu* met J.M. Vee, Vax en Nicolas Guénet, de serie *Fee en de Tedere Robots* met Béatrice Tillier) en onder de naam Jim publiceert hij komische strips over voornamelijk liefdesrelaties die een groot succes behalen (*La Vie Amoureuse selon Jim*, *Tous les Défauts des Mecs* met Fredman, *500 Idées pour Glander au Boulot*, *Le Désir*) voordat hij zich richtte op grafische romans (*Een Nacht in Rome*, maar ook *Petits Éclipses* met 'Fane, *L'Invitation* met Dominique Mermoux, *Une Petite Tentation* met Grelin, *Où Sont Passés les Grands Jours* met Alex Tefenkgi, *Een klein boekje* met Mig, *Helena* met Lounis Chabane).

Tezelfdertijd regisseerde Jim enkele kortfilms en ontwikkelde originele, komische scenario's voor films terwijl hij verder tekent aan zijn volgende album.

Dit album is opgedragen aan mijn vrouw, die dit verhaal inspireerde.
En nog veel meer.

Bedankt aan iedereen die me gedurende vier jaar steunde.
Ik denk aan Arnaud en Saint-Rémy, maar ook aan Hervé en Olivier,
Jacques Malaterre en zoveel anderen...
Bedankt aan Aurélien Ducoudray om dit gesprek vast te leggen.

Lay-out: Bruno Boileau.

Om het mogelijke deel 3 en andere projecten te volgen,
surf naar de blog Une Nuit à Rome: http://jimtehy.blogspot.com/
Facebook: http://www.facebook.com/jimterrasson

Een onthulling achter de schermen van *Een Nacht in Rome*

"Bij het verschijnen van het tweede deel van *Een Nacht in Rome* gebeurde er iets. Lezers hadden het met me over Marie alsof ze een echt persoon was, ze vroegen me uit over haar... En nog onrustwekkender, terwijl dit verhaal voor mij al was afgelopen, was het onmogelijk om aan een nieuw project te beginnen. Ik vond de zin niet, dat beetje onnozele (maar heerlijke!) zekerheid die me in andere personages doet geloven... Daarom stortte ik me bijna elke dag, 's morgens, op een nieuwe illustratie van Marie. Ik vond haar rondingen terug, haar gezicht, haar sproetjes...

Dit album vertelt in de vorm van een interview over de creatie van de twee delen van *Een Nacht in Rome*, de verlangens, de twijfels, de grafische voorstudies, de herwerkte of weggelaten prenten... en verzamelt alle illustraties van Marie die ik vier jaar van mijn leven tekende met die mooie brunette in de buurt..."

Jim

Collectie Bamboe

